

YRITYSMUODON MUUTOS

Osakeyhtiöstä toiminimeksi?

Nevalainen Katja

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

2021

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Katja Nevalainen	Vuosi	2021
Ohjaaja(t)	Katja Kankaanpää		
Toimeksiantaja			
Työn nimi	Yritysmuodon muutos. Osakeyhtiöstä toiminimeksi?		
Sivu- ja liitesivumäärä	49 + 1		

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, onko osakeyhtiön kannattavaa muuttaa yritysmuotonsa toiminimeksi. Tutkimuksen toimeksiantajalla ja yrityksen omistajalla on pohdinnan alla liiketoiminnan supistaminen ja yritystoiminnan jatkaminen vähemmän hallinnointia vaativassa yritysmuodossa, joka työllistää ainoastaan yrittäjän itse. Tavoitteena oli selvittää, kannattaako yritysmuotoa muuttaa, mitä mahdollinen muutos pitää sisällään esimerkiksi yhtiön hallinnon ja verotuksen kannalta sekä millä tavalla muutos vaikuttaisi yrityksen toimintaan ja olisiko muutos kannattava taloudellisesti.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto koostui yrityksen kirjanpidon aineistosta, kuten tilinpäätöstiedoista, sekä aiheeseen liittyvästä teorialiedosta, joita analysoimalla on päästy tutkimuksen tuloksiin.

Opinnäytetyössä käytiin läpi muun muassa tutkittavien yritysmuotojen, toiminimen ja osakeyhtiön perustaminen, hallinto sekä verotus. Tämän lisäksi perehdyttiin yritysmuodon muutokseen liittyviin toimenpiteisiin ja huomioitaviin asioihin. Työn tutkimusosassa selvitetään yritysmuodon muutoksen vaikutuksia tarkasteltavan yrityksen kannalta. Työssä tarkastellaan olisiko muutos järkevää ja perusteltua tässä vaiheessa, vai onko kannattavampaa sopeuttaa liiketoimintaa ennen muutokseen ryhtymistä ja onko muutos osakeyhtiöstä toiminimeksi ylipäätään järkevää. Muutoksen kannattavuutta tarkastellaan verotuslaskelmien perusteella sekä nykyisellä liiketoiminnan tasolla että kuvitellulla supistetulla liiketoiminnan tasolla.

Tutkimuksen perusteella tällä hetkellä ei ole perusteltua muuttaa osakeyhtiötä toiminimeksi. Nykyisellä liiketoiminnan tasolla osakeyhtiön muutos toiminimeksi ei ole varteenotettava vaihtoehto verotuksellisesti. Yritystoiminnan supistamisen jälkeen muutos voisi tulla ajankohtaiseksi, mutta osakeyhtiön asema lopullisena yhtiömuotona verotuksellisesti tuo omat haasteensa. Jatkotutkimusaiheena tämän tutkimuksen perusteella voisi olla esimerkiksi yrityksen myynti mahdollisimman kannattavasti ja toiminimen perustaminen.

Avainsanat

Yritysmuodon muutos, toiminimi, osakeyhtiö, yritysvero

Degree Programme in Business
Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Katja Nevalainen	Year	2021
Supervisor	Katja Kankaanpää		
Commissioned by			
Subject of thesis	Change of company form. From limited company to trade name?		
Number of pages	49 + 1		

The purpose of the thesis was to find out whether it is profitable for the studied limited company to change its company form to sole trader. The owner of the limited company is considering decreasing the volume of the business and continuing entrepreneurship in a company form containing less administration and employing only the owner.

The aim of the study was to investigate how the change of the company form is carried out for example in terms of taxation and administration. Additionally, how would the change affect business and is it financially reasonable to carry out. The study was carried out as a qualitative study. The research material consisted of the company's financial documentation such as financial statements, also theoretical material on the subject was investigated to reach the results of the study.

The theoretical part of the thesis go through the establishment, administration, and taxation of the two company forms investigated. Further, the measures and issues that should be considered when considering the change of the company form. The research part of the study will go through the possible consequences of change of the company form for the case-company. The research questions are; would the change be reasonable and justified at this point or would it be wiser to adjust the volume of the business before going through the change. Or is it reasonable at all to change a limited company into a sole trader. The reasonability of the change will be examined through taxation calculations at current volume of the business and, also at an estimated smaller volume.

Based on the study the change of the company form from limited company into sole trader is not a reasonable option. At current volume of the business the taxation consequences would make the change unwise. After adjustment in the volume of the business the change might be worth considering. However, the status of a limited company as a final company form in terms of taxation in Finland would bring certain challenges. The study results could be further examined for example investigating the most profitable way of selling of the company or establishment of the trade name.

Key words change of company form, trade name, limited company, corporate taxation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Opinnäytetyön tausta	5
1.2 Opinnäytetyön tavoite.....	6
1.3 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät	7
2 TOIMINIMI JA OSAKEYHTIÖ YRITYSMUOTONA	8
2.1 Toiminimi.....	8
2.2 Osakeyhtiö	11
2.3. Osakeyhtiön ja toiminimen vertailua	17
3 YRITYSMUODON MUUTOS	22
3.1 Yritysmuodon valinta ja yritysmuodon muutoksen yleiset vaatimukset	22
3.2 Yritysmuodon muutoksessa noudatettavat periaatteet	23
3.3 Yritysmuodon muutoksessa huomioitavia verotuksellisia seikkoja.....	24
3.4 Osakeyhtiön muuttaminen toiminimeksi	25
4 CASE-YRITYS JA TUTKIMUKSEN TULOKSET	31
4.1 Tutkimuksen taustaa	31
4.2 Case-yrityksen verotus osakeyhtiönä ja toiminimenä	32
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	41
5.1 Yritysmuodon muutoksen kannattavuus	41
6 POHDINTA	43
LÄHTEET	46
LIITTEET	49

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tausta

Yritystoimintaa voidaan harjoittaa eri yritysmuodoissa. Suomessa yleisimmät yritysmuodot ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi ja osakeyhtiö. Toiminimi on yksinkertaisin ja kevein tapa harjoittaa yritystoimintaa. Se sopii hyvin yksin yrittävälle ja pienimuotoiseen liiketoimintaan. Viime vuosien aikana on yleistynyt myös kevytyrittäjyys, joka karsii yrittämisen byrokratiaa entisestään. Kevytyrittäjyys ei varsinaisesti ole yritysmuoto, sillä kevytyrittäjä voi toimia toiminimellä tai ilman. Kevytyrittäjä ulkoistaa hallinnolliset asiat, kuten kirjanpidon, laskutuksen ja veroilmoitukset laskutuspalveluyritykselle, ja keskittyy harjoittamaan liiketoimintaansa. (Futuredu 2021.)

Laajemmassa ja etenkin tuottavassa liiketoiminnassa toiminimen verotus käy raskaaksi ja myös toiminnan riskit kasvavat, sillä toiminimiyrittäjä vastaa henkilökohtaisesti myös yrityksen veloista. Mikäli yrityksen haluaa perustaa useamman henkilön kanssa ja/tai tähtäimessä on suurempi liikevaihto, on osakeyhtiö sopivampi valinta. Osakeyhtiössä yrittäjän/yrittäjien riski on rajattu, sillä osakeyhtiö on juridisesti oma toimivaltainen oikeushenkilönsä ja omistajien vastuu rajoittuu lähtökohtaisesti yritykseen sijoitettuun pääomaan. Koska osakeyhtiössä omistajien riski on rajattua, on se luontevampi yritysmuoto kasvuhakuiseen ja rahoitusta vaativaan liiketoimintaan kuin toiminimi. Vaikka yrityksessä olisi vain yksi omistaja, osakeyhtiö voi olla kannattava valinta muun muassa verotuksen kannalta, varsinkin suuremmalla liikevaihdolla toimivalle yritykselle. (Suomen Yrittäjät 2019a; 2019b.)

Yritysjärjestelyille, kuten yritysmuodon muutokselle, löytyy monia erilaisia syitä ja tavoitteita. Yritysjärjestelyillä voidaan muokata yrityksen omistusrakennetta tai sen toimintaa, ja menettelytavat valikoituvat tavoitteiden perusteella. Yritysmuodolla on keskeinen merkitys yrityksen päivittäiseen toimintaan, hallintoon ja verotukseen, ja siksi muutoksen huolellinen suunnittelu onkin suotavaa. Yritysmuoto vaikuttaa keskeisesti myös yrittäjän omaan verotukseen ja yrittäjään kohdistuvaan taloudelliseen riskiin. Yrittäjän kannattaakin huolellisesti arvioida, mikä yritysmuoto on verotuksellisesti edullisin. (Suomen Yrittäjät 2019c.)

Yritysmuotoa muutettaessa on valitun yritysmuodon perustamisen edellytysten täytyttävä. Yritysmuodon muutos tapahtuu yleensä niin, että yksinkertaisempi yritys muutetaan hallinnollisesti raskaammaksi yritykseksi esimerkiksi liiketoiminnan kasvaessa. Myös päinvastaiset tilanteet ovat lainsäädännössä sallittuja. Muutoksesta seuraa usein lisäkustannuksia, ja muutos on yleisesti ottaen helpompaa hallinnoltaan kevyestä raskaampaan yritysmuotoon. Oleellista muutoksen hyväksymisen ja siitä aiheutuvien seuraamusten kannalta on se, että voidaan yritystä pitää samana yrityksenä yritysmuodon muutoksen jälkeenkin. (Suomen Yrittäjät 2019c.)

1.2 Opinnäytetyön tavoite

Tässä opinnäytetyössä aiheena on yritysmuodon muutos osakeyhtiöstä toiminimeksi. Yritysmuodon muutosta pohditaan myös esimerkkinä käytetyn maanrakennusalan yrityksen kannalta. Yritys on kooltaan alle 10 henkilön osakeyhtiö, jonka liikevaihtoluokka on noin 1,5 - 2 miljoonaa. Esimerkkiyritys säilyy työssä nimettömänä. Yritys on nykyisellään osakeyhtiö, ja yrityksen omistajan toiveena on supistaa liiketoimintaa tulevaisuudessa ja jatkaa yritystoimintaa pienimuotoisempana ja yksin. Liiketoiminnan supistamisen myötä yritysmuodoksi on mietitty myös hallinnollisesti kevyempää toiminimeä. Tavoitteena on selvittää, onko tällainen muutos mahdollinen ja mitä vaikutuksia muutoksella on taloudellisesti ja hallinnollisesti. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mihin asioihin tulisi kiinnittää huomiota ja millä tavalla muutos kannattaisi toteuttaa, huomioiden erityisesti verotukselliset näkökohdat.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa, kuinka yritysmuodon muutos osakeyhtiöstä toiminimeksi tapahtuisi käytännössä ja ennen kaikkien millä tavalla se vaikuttaisi yhtiön taloudellisesti. Lisäksi tarkoituksena on selvittää, onko yritysmuodon muutos nykyisellä toiminnan tasolla järkevää tai kannattavaa, vai vaatiiko muutoksen toteuttaminen aikaa sekä sopeuttavia toimenpiteitä nykyisessä yritystoiminnassa. Yritysmuodon muutostilanteissa on tärkeää selvittää muutoksesta aiheutuvat seuraukset, myös verotuksen kannalta, jotta muutos voidaan viedä läpi mahdollisimman taloudellisesti ja noudattaen yritysmuodonmuutostilanteisiin annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Opinnäytetyön tehtävä on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Millä tavalla osakeyhtiö ja toiminimi eroavat yritysmuotoina?
- Miten yritysmuodon muutos toteutetaan?
- Millä tavalla yritysmuodon muutos vaikuttaisi tarkasteltavan yrityksen verotukseen?
- Olisiko yritysmuodon muutos kannattavaa tarkasteltavalle yritykselle?

Opinnäytetyössä käydään aluksi läpi osakeyhtiön ja toiminimen piirteet yritysmuotoina. Sen jälkeen käydään läpi yritysmuodon muutosprosessia ja erityisesti osakeyhtiön muutosta toiminimeksi. Lopuksi tarkastellaan yritysmuodon muutosta tarkasteltavan yrityksen kannalta. Tarkoituksena on selvittää mitä muutos vaatisi ja onko se ylipäänsä kannattavaa tai järkevää. Lisäksi työssä pyritään selvittämään millaisia vaikutuksia muutoksella olisi yrityksen toimintaan, hallintoon ja verotukseen.

1.3 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimus on tapaustutkimus, jossa keskitytään tarkasteltavaan yritykseen, ja tutkimusasetelman luonteesta johtuen tutkimuksen tulokset pätevät ainoastaan tarkasteltavaan yritykseen. Tutkimus tehdään aineiston perusteella, joka pitää sisällään yrityksen kirjanpidon aineistoa, kuten tilinpäätöstietoja, sekä aiheeseen liittyvää teoreettista tietoa, ohjeita ja säännöksiä. (Kananen 2017, 82–83.)

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmien määrittelyn mukaan kyseessä on niin sanottu sekundääriaineisto eli jo olemassa oleva tieto. Tutkimusongelman koskiessa yksittäistä tutkimuskohdetta, kuten tämän tutkimuksen kohteena olevaa yritystä, tutkimusongelmien ratkaisemiseen tarvittava tieto on jo olemassa ja löytyy yrityksestä itsestään. (Kananen 2017, 69.)

2 TOIMINIMI JA OSAKEYHTIÖ YRITYSMUOTONA

2.1 Toiminimi

Yritystoimintaa voidaan harjoittaa eri yritysmuodoissa. Suomessa yleisimpinä yritysmuotoina voidaan pitää yksityisliikettä, henkilöyhtiötä (avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö) ja pienosakeyhtiötä. Yritystoimintaa voi harjoittaa myös osuuskuntana. Yrityksiä perustetaan vuosittain noin 30 000, ja ylivoimaisesti suurin osa, yli 90 %, on joko toiminimiä tai osakeyhtiötä. Eri yritysmuodoissa yrittäjän vastuu yrityksen velvoitteista on erilainen ja myös yrityksestä saatavaa tuloa verotetaan eri tavalla. Yritysmuotoa voi yrityksen kehittyessä tai toiminnan luonteen muuttuessa muuttaa. Yritysmuodon valinta kannattaa ottaa mukaan osana yrityksen verotuksen suunnittelua ja riskien hallintaa. (Kukkonen & Walden 2011,16; Ojala 2017a, 60; Futuredu Oy 2021.) Opinnäytetyön kannalta oleelliset yritysmuodot ovat toiminimi ja osakeyhtiö, joista toiminimeä käsitellään tässä luvussa ja osakeyhtiötä luvussa 2.2.

Varsinaisista yritysmuodoista yksinkertaisin on yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi. Toiminimi sopii pienimuotoiseen yritystoimintaan, jossa yrittäminen perustuu kokonaan tai pääosin yrittäjän omaan työpanokseen. Toiminimi yritysmuotona ei ole yrittäjästä erillinen oikeushenkilö. Toiminimiyrittäjä tekee kaikki sopimuksensa ja sitoumuksensa omalla nimellään ja vastaa myös kaikista tekemisistään sitoumuksista kaikella yritykseen kuuluvalla sekä myös henkilökohtaisella omaisuudellaan. Toiminimen omaisuus on erillistä yrityksen omaisuudesta ainoastaan kirjanpidossa. Toisaalta toiminimiyrittäjällä on myös oikeus vapaasti nostaa varoja yrityksen tililtä. (Suomen Yrittäjät 2019a.)

Toiminimen perustaminen ei edellytä perustamisasiakirjaa tai muita perustamis-
muodollisuuksia. Euroopan talousalueella asuva henkilö voi perustaa Suomessa toiminimen, ja perustamiseen riittää verkossa annettava perustamisilmoitus. Yksityisen elinkeinonharjoittajan on lain mukaan ilmoitettava yrityksensä kaupparekisteriin, mikäli ainakin yksi seuraavista ehdoista täyttyy: elinkeinotoimintaa varten on pysyvä toimipaikka eli omasta asunnosta erillinen liiketila, palveluksessa on muita henkilöitä kuin aviopuoliso, alaikäinen lapsi tai lapsenlapsi tai/ja yritys harjoittaa luvanvaraista elinkeinotoimintaa. Kaupparekisterimerkinnällä yrityksen tiedoista tulee julkisia, ja se suojaa yrityksen toiminimen.

Kaupparekisterimerkintä ei ole pakollinen, mutta ilman rekisteröintiä yrityksellä ei ole virallista toiminimeä (etuliite Tmi), sillä lainsäädännössä toiminimellä tarkoitetaan yrityksen nimeä. Kaupparekisteriin tehtävällä merkinnällä voi varmistaa yritykselleen haluamansa nimen. Toiminimen perustamiseen ei myöskään tarvita erillistä alkupääomaa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021a;2021b.)

Kaikkein pienimmillä toiminimillä ei ole velvollisuutta rekisteröityä arvonlisäverorekisteriin. Mikäli toiminimen liikevaihto jää 12 kuukauden aikana alle 10 000 euron, rekisteröinti ei ole pakollista. Rekisteröitymällä voi kuitenkin saada käyttöönsä arvonlisäveron alarajahuojennuksen. Myös arvonlisäveron vähennysoikeus edellyttää alv-rekisteriin kuulumista. Rekisteriin kuulumisen hyödyttää, jos yritys ostaa liiketoimintaansa varten paljon arvonlisäverollisia tuotteita tai palveluita. (Verohallinto 2021a.)

Voitonjako toiminimessä on varsin yksinkertaista, sillä toiminimi ei ole itsenäinen verovelvollinen. Toiminimen omistaja harjoittaa liiketoimintaa luonnollisena henkilönä ja omistaa henkilökohtaisesti yritykseensä kuuluvan omaisuuden sekä vastaa veloistaan henkilökohtaisesti. Kertynyt tulo verotetaan omistajien tulona riippumatta siitä, onko voittoa jaettu omistajille. Toiminimiyrittäjä voi ottaa liikkeesseen kuuluvia varoja yksityiseen käyttöön yksityisottona. Yksityisotot vaikuttavat kuitenkin verotukseen välillisesti pienentäen yrityksen nettovarallisuutta. Jakamaton voitto taas kasvattaa yrityksen nettovarallisuutta lisäten pääomatulon osuutta yrittäjän verotuksessa. Mikäli yksityisliikkeen pääoma on negatiivinen yksityisottojen takia, tämä voi vaikuttaa negatiivisesti verotukseen ja osa korkokuluista voi jäädä vähentämättä. (Tomperi 2017, 71-72.) Kirjanpito- ja verolainsäädäntö kuitenkin edellyttävät, että yritykseen kuuluva varallisuus ja velat pidetään erillään yrittäjän henkilökohtaisista varoista ja veloista. Yksityisliikkeen liikkeenharjoittaja on vastuussa yrityksen sitoumuksista, vaikka olisi tehnyt ne yksityishenkilönä. Liikkeenharjoittaja myös saa itselleen yrityksen tuottaman voiton ja kantaa itse yrityksen tuottaman tappion. (Holopainen 2018.)

Elinkeinotoiminnan tappio voidaan joko vahvistaa elinkeinotoiminnan tulolähteen tappioksi tai siirtää vähennettäväksi pääomatuloista, joko osittain tai kokonaan, mikäli toiminimiyrittäjä niin vaatii. Elinkeinotoiminnan tulolähteen tappioksi vahvistettu tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana. Tappio vähennetään pääomatuloista tulonhankkimismenojen

jälkeen mutta ennen korkoja. Yrittäjäpuolisoilla on oikeus vaatia, että elinkeinotoiminnan verovuoden tappio vähennetään kokonaan tai osittain heidän pääomatuloistaan. Puolisoiden on tehtävä vaatimus yhdessä ennen verotuksen päättymistä. Pääomatuloista vähennettävä tappio jaetaan puolisojen kesken, heidän veroilmoituksella ilmoittamiensa työpanosten mukaisessa suhteessa. (Verohallinto 2020a.)

Toiminimiyrittäjää verotetaan luonnollisena henkilönä. Verotuksessa yritystulo jaetaan pääomatuloon ja ansiotuloon yrityksen nettovarallisuuden perusteella. Elinkeinotoiminnan tulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa 20 prosentin vuotuista tuottoa nettovarallisuudelle. Verovelvollisen vaatimuksesta jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi voidaan kuitenkin katsoa 10 prosenttia. 20 prosentin (tai 10 prosentin) rajan ylittävä määrä verotetaan yrittäjän ansiotulona. Ansiotulo-osuudelle ei ole säädetty ylärajaa, vaan koko ylittävä määrä verotetaan ansiotulona. Verovelvollinen voi myös vaihtoehtoisesti vaatia, että koko yritystulo verotetaan ansiotulona. (Ojala 2017a; Tomperi 2017, 31; Verohallinto 2016; 2020b.)

Elinkeinotoiminnan verotettavan tulon määrittämisessä sovelletaan elinkeinoverolain säännöksiä. Verotusta varten pääomatulojen osuus lisätään yrittäjän muihin pääomatuloihin ja tulojen kokonaismäärästä vähennetään 30 prosentin vero (30 000 euroa ylittävältä osuudelta 34 prosenttia). Ansiotulo puolestaan lisätään yrittäjän muihin ansiotuloihin ja ansiotulon kokonaismäärästä vähennetään valtion tulovero, kunnallisvero ja mahdollisesti myös kirkollisvero. Ansiotulojen valtionverotus on progressiivista, eli korkeilla tuloilla vero voi nousta korkeaksi. Pääomatulo-osuus määräytyy edellisen verovuoden nettovarallisuuden perusteella. Jos yrityksen tilikausi on kalenterivuosi, vuoden 2018 yritystulo jaetaan pääomatuloon ja ansiotuloon sen nettovarallisuuden perusteella, joka on määritetty tilinpäätöksessä 31.12.2017. (Ojala 2017a; Verohallinto 2016; 2020b.)

Pääomatulo-osuuden perustana oleva nettovarallisuus lasketaan vähentämällä elinkeinotoiminnan varoista elinkeinotoiminnan velat. Varat ja velat arvostetaan varojen arvostamisesta annetun lain (ArVL 3 §) säännösten mukaan. Yksityistalouden varoja, kuten pankkitalletuksia, ei huomioida nettovarallisuuden laskennassa. Lähtökohtaisesti nettovarallisuuden määrässä huomioidaan kaikki elinkeinotoimintaan kuuluvat varat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Yksityisliikkeen nettovarallisuuteen luetaan varsinaisten varojen lisäksi 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä. (Ojala 2017a; Tomperi 2017, 31.)

Mitä pienempi nettovarallisuus on, sitä suurempi osa tulosta verotetaan ansiotulona. Suuren ansiotulo-osuuden muodostuminen on yrittäjälle verotuksen kannalta epäedullista, sillä progression takia ansiotulon verotus nousee pääomatulon verotusta ankarammaksi. Ansiotulojen ja pääomatulojen keskinäiseen edullisuusjärjestykseen vaikuttavat muun muassa jaettavan yritystulon suuruus, nettovarallisuuden ja maksettujen palkkojen määrä sekä muiden ansiotulojen ja niistä tehtävien vähennysten määrä. Lisäksi siihen vaikuttaa kunnallis- ja kirkollisveroprosenttien suuruus. (Tomperi 2017, 34.) Verovuodesta 2017 alkaen yksityisliikkeen elinkeinotoiminnan voitollisesta tuloksesta on voinut tehdä 5 prosentin yrittäjävähennyksen ennen tulon jakamista pääoma- ja ansiotuloksi. Yrittäjävähennyksellä on haluttu parantaa yksityisliikkeen ja henkilöyhtiöiden asemaa suhteessa osakeyhtiöihin. (Ojala 2017a.)

2.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustaminen on monimutkaisempi prosessi kuin toiminimen perustaminen. Tässä luvussa käsitellään vain yksityistä osakeyhtiötä. Osakeyhtiön perustamiseksi on laadittava kirjallinen perustamissopimus, joka kaikkien osakkeenomistajien tulee allekirjoittaa. Allekirjoittamalla perustamissopimuksen osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksessa ilmenevän määrän osakkeita. Johdon jäsenten ja tilintarkastajien toimikausi ja tehtävät alkavat perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Perustamissopimuksessa tulee mainita sopimuksen päivämäärä, osakkeenomistajat ja heidän merkitsemänsä osakkeet, osakkeesta yhtiölle maksettava määrä eli merkintähinta ja osakkeen maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet. Merkintää ei voida peruuttaa sen jälkeen, kun kaikki osakkeet on merkitty, jollei toisin sovita. Koska 1.7.2019 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimus poistui, osakkeesta yhtiölle maksettavaksi määräksi voidaan merkitä nolla, tai perustamissopimuksessa voidaan todeta, että osakkeesta ei makseta yhtiölle eikä osakkeen maksuaikaa mainita. Kun osakkeista ei makseta, ei Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) tarvitse toimittaa selvitystä osakkeiden merkintähinnan maksamisesta, kuten

tilintarkastajan todistusta, maksukuittia tai tilintarkastajan lausuntoa apporttimaksusta. Jos osakkeista kuitenkin maksetaan, voidaan osakkeiden merkintähinta merkitä osittain tai kokonaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP). Tämä on mahdollista, jos yhtiöjärjestyksessä ei määrätä osakkeen nimellisarvosta. Mikäli osakkeella on nimellisarvo, täytyy osakepääomaan merkitä kunkin osakkeen osalta vähintään nimellisarvoa vastaava määrä. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Patentti- ja rekisterihallitus 2019; 2021c.)

Osakeyhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta, muussa tapauksessa yhtiön perustaminen raukeaa. Osakeyhtiö syntyy osakeyhtiölain mukaan virallisesti vasta kun se on rekisteröity PRH:n ylläpitämään kaupparekisteriin. Kaupparekisteri on virallinen ja julkinen rekisteri yrityksistä ja se toimii tietolähteenä yhtiön ulkopuolisille sidosryhmille. Rekisteröintiä koskevat säännökset on määriteltä tarkemmin osakeyhtiölaissa. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Patentti- ja rekisterihallitus 2021c.)

Perustamissopimukseen on liitettävä yhtiöjärjestys, jossa on mainittava ainakin yhtiön toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta ja toimiala. Yhtiön tilikausi määritellään joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Perustamissopimuksessa on tarvittaessa mainittava myös yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat ja siinä voidaan nimetä hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja. Johdon jäsenten ja tilintarkastajan toimikausi ja tehtävät alkavat perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Patentti- ja rekisterihallitus 2021c.)

Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Yhtiöjärjestyksessä osakkeenomistajat voivat määrätä yhtiön toiminnasta. Yhtiöjärjestykseen ei voida ottaa määräystä, joka on osakeyhtiölain tai muun lain pakottavan säännöksen taikka hyvän tavan vastainen. Päätösvaltaansa osakkeenomistajat käyttävät yhtiökokouksessa, jossa päätökset tehdään äänestysellä, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Osakeyhtiöllä on oltava hallitus ja sillä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Hallituksen tehtävä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä (*yleistoimivalta*). Hallitus vastaa myös yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen päätös on enemmistön mielipide, jollei yhtiöjärjestyksessä edellytetä määräenemmistöä.

Jos äännet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Yhtiön johdon tehtävä on ajaa yhtiön etua. Yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto eivät saa tehdä päätöksiä tai toimenpiteitä, jotka tuottavat osakkeenomistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

Osakeyhtiön osake voidaan rajoituksitta luovuttaa ja hankkia, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kaikki osakkeet tuottavat yhtiössä yhtäläiset oikeudet (yhdenvertaisuus). Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä osakkeiden erillisuudesta. Tällöin osakeyhtiössä on tai voi olla oikeuksiltaan tai velvollisuuksiltaan toisistaan poikkeavia osakkeita. Yhtiöjärjestyksestä on käytävä ilmi osakkeiden väliset erot. Osakkeet, jotka kuuluvat yhtiölle itselleen, eivät tuota oikeuksia yhtiössä. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö ja osakkeenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista. Rekisteröinnin kautta vastuu siirtyy perustajaosakkailta yhtiölle. Ennen rekisteröimistä yhtiö ei voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Mikäli osakkeista maksetaan merkintähinta, se on maksettava kokonaisuudessaan ennen yhtiön rekisteröimistä, sillä rekisteröitäväksi voidaan ilmoittaa ainoastaan ne osakkeet, jotka on määrääjässä kokonaan maksettu. Osakkeiden maksuaika kirjataan perustamissopimukseen ja sitä on noudatettava. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

Yhtiön varojen jakamisesta osakkeenomistajille säädetään osakeyhtiölaissa. Varojen jakamisella tarkoitetaan yhtiön vastikkeettomia suorituksia osakkeenomistajille tai muille tahoille. Sallitut varojen jakamistavat on lueteltu osakeyhtiölaissa (OYL 13 § 1). Varoja voidaan jakaa voitonjakona eli jakamalla osinkoa tai jakamalla varoja vapaan oman pääoman rahastosta. Varoja voi jakaa myös osakepääomaa alentamalla, mikäli osakeyhtiöllä on sidottua osakepääomaa. Osakepääoman alentamisella tarkoitetaan osakepääoman jakamista tai sen alentamista varojen siirtämiseksi vapaan oman pääoman rahastoon sekä sen käyttämisestä sellaisen tappion välittömään kattamiseen, johon vapaa oma pääoma ei riitä. Varojen jakamisesta puhutaan myös, kun yhtiö hankkii tai lunastaa omia osakkeitaan. Myös yhtiön purkamisesta ja rekisteristä poistamisesta johtuen voidaan yhtiön varoja jakaa. Muulla kuin osakeyhtiölaissa säädetyllä tavalla tapahtunut varojen jako on laitonta voitonjakoa, paitsi jos kaikki osakkeenomistajat ovat

siitä yksimielisesti päättäneet. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Tomperi 2017, 73).

Varojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Mikäli yhtiöllä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja, tilinpäätöksen on oltava tilintarkastettu. Jaossa on huomioitava tilinpäätöksen laatimisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset. Yhtiön voitonjaon ja muun varojenjaon määrää rajoittavat sekä yhtiön vapaan oman pääoman määrä että yhtiön maksukyky. Yhtiö saa jakaa korkeintaan vapaan oman pääoman, mikäli yhtiön maksukyky ei vaarannu. Varojen jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksen päätöksellä, jossa määrätään jaon enimmäismäärä, voidaan myös valtuuttaa hallitus päättämään osingon jakamisesta tai varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastosta. Päätöksessä on mainittava jaettava määrä ja se, mitä varoja jakoon käytetään. Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä on tiedossa, tai pitäisi olla tiedossa, että yhtiö on maksukyvytön tai jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden. (Toiminimilaki 128/1979; Tomperi 2017,73.)

Osakeyhtiön ehkä keskeisin ero suhteessa toiminimeen on sen selkeä erillisuus omistajastaan tai omistajistaan. Osakeyhtiötä käsitellään tuloverotuksessa itsenäisenä verovelvollisena eli osakeyhtiön verotettavasta tulosta määrätään tulovero yhtiölle itselleen ei osakkaille. Osakeyhtiön verotettava tulo tarkoittaa verovuoden tulosta, josta on vähennetty verohallinnon aikaisemmilta verovuosilta vahvistamat tappiot. Verotettavan tulon määrästä riippumatta osakeyhtiön nettotuloa verotetaan aina 20 prosentin verokannalla. Verovuodesta 2020 lähtien osakeyhtiöllä voi olla kaksi tulolähdettä aiemman kolmen sijaan: elinkeinotoiminnan tulolähde ja maatalouden tulolähde. Elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluu kaikki muu toiminta paitsi maatalous. Eri tulolähteiden verotettavat tulot lasketaan yhteen, ja osakeyhtiön tulovero lasketaan yhteismäärän perusteella. Osakeyhtiön tuloa ei verotuksessa jaeta pääomatuloon ja ansiotuloon. (Ojala. 2017b; Verohallinto 2020c; 2021b.)

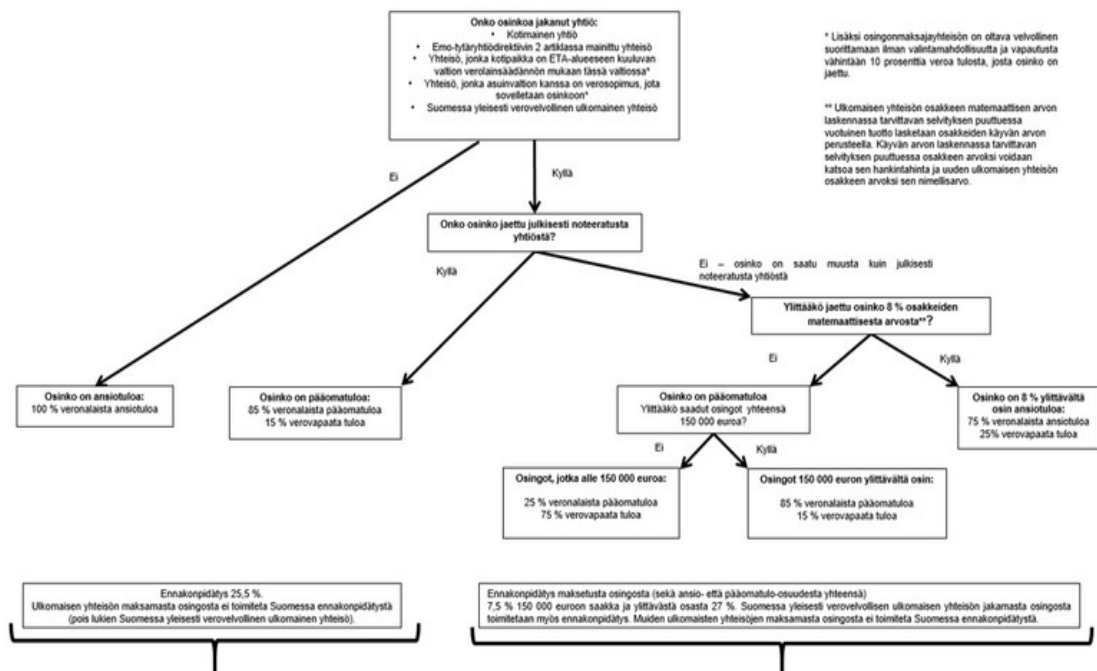
Tulolähteen verovuoden tulos saadaan, kun kyseisen tulolähteen veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset menot. Mikäli tulolähteen tulos on tappiollinen, verotuksessa vahvistetut tappiot vähennetään 10 seuraavan verovuoden aikana samasta tulolähteestä, sitä mukaa kun tuloa syntyy. Aikaisempien

vuosien vahvistettujen tappioiden vähentämistä ei tarvitse vaatia, vaan Verohallinto vähentää tappiot verotuksessa automaattisesti. Osakeyhtiölle vahvistettua yhden tulolähteen tappiota ei voi vähentää toisen tulolähteen voitosta. Tappioiden vähennysoikeuden voi menettää, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen, yli puolet yhtiön osakkeista on vaihtanut omistajaa joko suoraan tai välillisesti muusta syystä kuin perinnön tai testamentin kautta. Tästä huolimatta on kuitenkin mahdollista hakea Verohallinnolta poikkeuslupaa tappioiden vähentämiselle, jos vaaditut edellytykset täyttyvät. (Verohallinto 2021b; 2021c.)

Osakeyhtiön osakkeenomistajia verotetaan yritystoiminnan nettotulosta vasta siten, kun he nostavat yhtiöstä osinkoa. Osakeyhtiössä jaettavan osingon määrä päätetään tilikausittain yhtiökokouksessa osakeyhtiölain määräämissä puitteissa. Osingonjaon tulee perustua viimeksi vahvistettuun tilintarkastettuun tilinpäätökseen, jos yhtiössä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja. Osakeyhtiölaki mahdollistaa myös osingonjaon meneillään olevalta tilikaudelta ns. väliosinkona. Tällöinkin osingonjaon tulee perustua välitilinpäätökseen, joka on ylimääräisen yhtiökokouksen vahvistama. Osinkoa ei ole pakko jakaa, vaikka tilikausi olisi voitollinen. Halutessaan tilikauden voiton voi kirjata edellisten tilikausien voittovaroihin kuten tappionkin. Jakamattomaan voittoon eli yhtiön nettotulokseen kohdistuu tällöin vain 20 prosentin tulovero. Osakkeenomistajan kannalta ei ole merkitystä miltä tilikaudelta osinko on jaettu, osinko luetaan sen verovuoden tuloksi, jolloin osinko on ollut nostettavissa, vaikka osinkoa ei tuolloin nostettaisikaan. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Verohallinto 2021d.)

Osinkotulon verotus määräytyy sen perusteella, onko yhtiö julkisesti noteerattu eli pörssiyhtiö vai ei. Osinkoverotukseen vaikuttaa myös se onko osingonsaaja yksityishenkilö, henkilöyhtiö vai yhteisö. Osakeyhtiön, joka ei ole julkisesti noteerattu, jakama osinko yksityishenkilölle jaetaan pääomatuloon ja ansiotuloon. Pääomatuloksi katsotaan se määrä, joka vastaa 8 prosentin vuotuista tuottoa osakkaan omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle. Siltä osin, kun pääomatulon osinko on enintään 150 000 euroa, osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata pääomatuloa. Pääomatulon verokanta on joko 30 prosenttia tai 34 prosenttia. Mikäli pääomatulon määrä ylittää 150 000 euroa, ylittävästä osasta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Jos taas osingon määrä ylittää 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta,

yllittävästä osingosta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa (Kuvio 1). Ansiotulona verotettava määrä lisätään osakkeenomistajan muihin ansiotuloihin. Verotuksessa huomioidaan myös osakkeenomistajan muut pääomatulot. Julkisesti noteeraamattoman osakeyhtiön jakama osinko on kokonaan verovapaata silloin, jos sen saaja on toinen osakeyhtiö. Sillä, kuinka suuren osuuden osakeyhtiö omistaa osinkoa jakavasta yhtiöstä, ei ole merkitystä. (Ojala 2017b; Verohallinto 2021d.)



Kuvio 1. Osinkojen verotus (Verohallinto 2021)

Osinkotulojen verotuksessa oleellista on osakkeen matemaattinen arvo, joka määrittelee miltä osin syntyy verotettavaa pääomatuloa ja miltä osin ansiotuloa. Matemaattinen arvo määritellään osingon jakovuotta edeltäneen vuoden tilinpäätöksen nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat sekä mahdollinen osakaslaina. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla tilinpäätöshetken nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden määrällä. Kunkin osakkaan saama osinko jaetaan pääomatulona verotettavaan osaan ja ansiotulona verotettavaan osaan. Mikäli yhtiö jakaa osinkoa, on yhtiön toimitettava ennakonpidätys luonnolliselle henkilölle maksamastaan osingosta. Noteeraamattoman yhtiön jakamasta osingosta ennakonpidätys on 7,5 prosenttia ja 150 000 euroa ylittävästä osasta 28. Osakeyhtiöstä saatavan

yrittystulon kokonaisverorasitus muodostuu siis tuloverotuksen ja osinkojen verotuksen yhteismäärästä. (Ojala 2017b; Verohallinto 2021d).

2.3. Osakeyhtiön ja toiminimen vertailua

Valtaosa uusista yrittäjistä aloittaa toimintansa joko toiminimellä tai osakeyhtiömuodossa. Toiminimen perustaminen on helpoin tapa aloittaa yrittäjänä. Toiminimen perustamiseen riittää pelkkä ilmoitus kaupparekisteriin. Perustamisilmoituksen lisäksi ei vaadita mitään erillisiä sopimusasiakirjoja. Osakeyhtiön perustamiseksi vaaditaan perustamisilmoituksen lisäksi perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen laatiminen. Toiminimi perustetaan yleensä yksin, mutta liiketoimintaa voi harjoittaa myös yhdessä puolison kanssa. Tämä vaikuttaa molempien verotukseen, vaikka toiminimi rekisteröidäänkin vain toisen puolison nimiin. Osakeyhtiön voi myös perustaa yksin, mutta hallitukseen tarvitaan vähintään yksi varajäsen. Monissa pienissä osakeyhtiöissä varajäsen on käytännössä puoliso tai joku muu perheenjäsen. (Suomen Yrittäjät 2019a; 2019b; Patentti- ja rekisterihallitus 2021b; 2021c.)

Toiminimiyrittäjäyys on hallinnoltaan kevein yrittämisen muoto ja yrittäjä yksin päättää yritystoimintansa suunnasta. Toiminimi henkilöityy kiinteästi yrittäjään, eikä ole oma itsenäinen oikeushenkilö kuten osakeyhtiö. Yleisimmän yritysmuodon eli osakeyhtiön ylimpänä päättävänä elimenä toimii yhtiökokous, jonka muodostavat osakkaat. Yhtiökokouksessa asiat päätetään lähtökohtaisesti enemmistön kannatuksen mukaan. Hyvin pienissä, esimerkiksi yhden osakkaan osakeyhtiöissä, päätökset tekee käytännössä ainoa osakas eli yrittäjä yksin, kuten toiminimessäkin. Osakeyhtiössä päätöksiä voidaan tehdä myös ilman yhtiökokousta, mikäli kaikki osakkaat ovat yksimielisiä yhtiökokouksen päätettäväksi kuuluvasta asiasta. Päätös on kuitenkin kirjattava ylös ja vähintään kahden osakkeenomistajan on allekirjoitettava se. Yksimieliset osakkaat voivat yhtiökokousta pitämättä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta. (Suomen Yrittäjät 2019a; 2019b.)

Osakeyhtiössä pakollinen toimielin on hallitus, joka päättää niistä yrityksen asioista, joita ei osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen perusteella ole annettu toimitusjohtajan tai yhtiökokouksen vastuulle. Toimitusjohtajan nimeäminen ei ole osakeyhtiössä pakollista. Pienissä, yhden tai muutaman hengen yrityksissä yhtiökokouksen merkitys on vain muodollinen, koska hallitus ja mahdollinen

toimitusjohtaja tekevät joka tapauksessa kaikki yrityksen toimintaa koskevat päätökset. Hallituksen tehtävä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous ja hallituksessa on oltava yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Jos jäseniä on vähemmän kuin kolme jäsentä, niin hallituksessa on oltava ainakin yksi varajäsen. Hallituksen päätöksenteossa osakeomistuksella ei ole merkitystä, vaan hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, jollei yhtiöjärjestyksessä muuta määrätä. (Suomen Yrittäjät 2019b.)

Velvoitteet kirjanpidon pitämiseen ja tilinpäätöksen julkistamiseen riippuvat yrityksen koosta ja yritysmuodosta. Kirjanpitolaki tarjoaa helpotuksia pienille yksityisyrityksille. Yrityksiltä vaaditaan yleensä kahdenkertaista kirjanpitoa, mutta toiminimi yrittäjät voivat tehdä kirjanpitonsa myös yhdenkertaisena, mikäli kirjanpitolaisissa määritellyt rajat eivät ylity. Osakeyhtiöissä kirjanpito tehdään aina kahdenkertaisena. Tilinpäätös ei myöskään ole pakollinen toiminimelle, jos yritystoiminta pysyy tarpeeksi pienenä ja tilinpäätöksen laatimisvelvollisuudelle asetetut rajat eivät ylity. Osakeyhtiössä tilinpäätös on pakollinen. Osakeyhtiössä suoritetaan yleensä myös tilintarkastus. Tilintarkastusta ei kuitenkaan ole pakko suorittaa, mikäli tilintarkastusvelvollisuudelle asetetut rajat eivät ylity. (Taloushallinto-liitto 2018; Verohallinto 2018.)

Toiminimellä ei ole omaa erillisvarallisuutta, vaan varat ovat liikkeenharjoittajan tai yrittäjäpuolisoiden varallisuutta. Osakeyhtiön erillisyys omistajistaan mahdollistaa oikeustoimet yrittäjän ja yrityksen välillä, kuten esimerkiksi kaupankäynnin ja vuokrauksen. Toiminimiyrittäjä vastaa henkilökohtaisesti kaikista veloista ja sitoumuksista ja hänellä on oikeus tehdä vapaasti yksityisottoja yrityksen tililtä ja sijoituksia edellyttäen, että ne merkitään kirjanpitoon erilläänpitovelvollisuutta noudattaen. Osakeyhtiössä ei ole vastaavaa mahdollisuutta tehdä yksityisottoja. Yksityisottoina nostetut varat katsotaan yrityksen elinkeinotoiminnan tulokseksi, josta on maksettava veroa. Osakeyhtiölain mukaan varojen nosto osakeyhtiöstä voi tapahtua jakamalla voittovaroja osinkoina tai jakamalla varoja vapaan oman pääoman rahastosta. Varoja voidaan jakaa myös alentamalla osakepääomaa, lunastamalla ja hankkimalla omia osakkeita tai purkamalla yhtiö. Osakeyhtiön on noudatettava oman pääoman käyttöön liittyviä rajoituksia ja osakeyhtiötä sekä sen osakasta koskevat peiteltyyn osingon säännökset. Toisaalta

osakkeenomistajan vastuu yrityksen veloista ja sitoumuksista rajoittuu vain hänen yhtiöön sijoittamaansa pääomaan. Osakeyhtiössä on myös mahdollista maksaa verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa omistajayrittäjälle. Tämä ei ole mahdollista toiminimessä. Toiminimellä on kuitenkin mahdollisuus toimintavarauksen tekemiseen tulokseen vaikuttamiskeinona, mikä ei osakeyhtiössä ole mahdollista. (Tomperi 2017, 73; Alhola 2016a.)

Jos osakeyhtiöstä halutaan nostaa varoja, riippuu verotuksellisesti edullisin vaihtoehto nostettavasta määrästä ja yrityksen tilanteesta. Osakeyhtiön varoja voidaan nostaa palkkana tai osinkona tai näiden yhdistelmänä. Omistajayrittäjä voi nostaa varoja myös esimerkiksi vuokran tai koron muodossa, jotka ovat yritykselle vähennyskelpoisia ja omistajayrittäjälle veronalaisia. Myös verovapaita matka- ja muita korvauksia voidaan hyödyntää varojen nostoon. Nekin ovat yritykselle vähennyskelpoisia ja omistajayrittäjälle verovapaita. Osakeyhtiö ja toiminimi eroavat myös sen suhteen, että osakeyhtiössä osakas voi nostaa lainaa yhtiöltä eli osakaslainaa. Toiminimessä tämä ei ole mahdollista, sillä yritys ja sen omistaja eivät ole erillisiä toisistaan, eikä näin ollen omistajan ja yrityksen välillä voi olla velkasuhdetta. (Alhola 2016a; 2016b; 2016c; 2016d.)

Toiminimiyrittäjää verotetaan luonnollisena henkilönä hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Pääsääntöisesti pääomatuloksi lasketaan elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle 20 prosentin vuotuinen tuotto tai vaihtoehtoisesti verovelvollisen vaatimuksesta 10 prosenttia. Näin saadusta pääomatulosta menee veroa vähintään 30 prosenttia. Loput yritystulosta verotetaan ansiotulona. Vaihtoehtoisesti toiminimiyrittäjä voi vaatia koko jaettavan yritystulon verotettavaksi ansiotulona. Osakeyhtiöt ovat itsenäisiä verovelvollisia eli verotettavasta tulosta määrätään vero yhtiölle itselleen. Osakeyhtiön tuloa ei jaeta pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin, vaan osakeyhtiön nettotuloa verotetaan 20 prosentin verokannalta tulon määrästä riippumatta. Verotuksen kannalta tilanne muuttuu, kun yrityksestä nostetaan varoja. Osakeyhtiötä verotetaan tällöin osittain kahdenkertaisesti. Yhtiötä verotetaan ensin yhtiön saamasta nettotulosta ja osakkeenomistajaa puolestaan tämän jälkeen yhtiön hänelle jakamasta osingosta. Myös yhtiön nettovarallisuuden määrä vaikuttaa osakkeenomistajan verotuksen lopputulokseen. Toiminimeä verotetaan aina vain yhdenkertaisesti. Toiminimellä on myös mahdollisuus vaikuttaa tulokseen toimintavarauksella, joka ei

osakeyhtiössä ole mahdollista. (Alhola 2016a; 2016b; 2016c; 2016d; Verohallinto 2020b; 2021b; 2021d)

Toiminimen tilikauden pituus vaikuttaa pääomatulo-osuuden määrään suhteellisesti. Normaalia pidempi tilikausi kasvattaa toiminimen pääomatulo-osuutta ja lyhyempi pienentää. Osakeyhtiössä tilikauden pituudella ei ole merkitystä pääomatulon määrittelyssä. Toiminimen saamat luovutusvoitot elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden myynnistä katsotaan pääomatuloksi nettovarallisuudesta riippumatta ja myös silloin, kun koko jaettava yritystulo verotetaan ansiotulona. Osakeyhtiön luovutusvoittoa verotetaan lähtökohtaisesti 20 prosentin yhteisöverokannan mukaan. Vaikka veroprosentti jääkin pienemmäksi kuin toiminimessä, ei luovutusvoittoa yleensä ole mahdollista kotiuttaa omistajayrittäjälle ilman veroseuraamuksia, kuin tiettyjen ehtojen täyttyessä. (Alhola 2016 a; 2016d.)

Nettovarallisuus saadaan vähentämällä yrityksen varoista yrityksen velat. Toiminimen ja osakeyhtiön nettovarallisuuden laskenta poikkeaa toisistaan, sillä toiminimen nettovarallisuuteen ei lasketa pankkitalletuksia, kuten muissa yritysmuodoissa. Lisäksi toiminimen nettovarallisuus lasketaan ainoastaan elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluvien varojen ja velkojen perusteella. Lisäksi toiminimen nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltävien 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrä. Osakeyhtiössä nettovarallisuuteen lasketaan mukaan elinkeinotoiminnan tulolähteen lisäksi myös maatalouden tulolähteen varat ja velat. Varoja ovat käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu omaisuus. (Alhola 2016a; Verohallinto 2016; 2021d.)

Toiminimessä tappion käsittely on varsin joustavaa verrattuna muihin yritysmuotoihin. Toiminimen liiketoiminnan tappio vahvistetaan pääsääntöisesti elinkeinotoiminnan tulolähteen tappioksi. Mutta verovelvollisen erikseen vaatiessa, se voidaan kuitenkin siirtää vähennettäväksi pääomatuloista joko kokonaan tai osittain. Vahvistettu tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana. Lisäksi, mikäli toiminimi yrittäjä harjoittaa yritystoimintaa yhdessä puolisonsa kanssa, voivat he vaatia, että elinkeinotoiminnan verovuoden tappio vähennetään kokonaan tai osittain heidän pääomatuloistaan. Molempien puolisoitten on tehtävä vaatimus ja pääomatuloista vähennettävä

tappio jaetaan molempien kesken suhteessa työpanokseen eli, kuinka suuren osan yrityksessä tehdystä työstä puoliso on tehnyt. (Verohallinto 2020a.)

Osakeyhtiön verotuksessa vahvistetut tappiot vähennetään verohallinnon toimesta seuraavien 10 verovuoden aikana sitä mukaa kun yhtiölle syntyy verotettavaa tuloa. Tappiot vähennetään sen tulolähteen tuloksesta, jossa ne ovat syntyneet eikä niitä voi siirtää kuten toiminimessä. Poikkeuksen muodostavat henkilökohtaisen tulolähteen tappiot, jotka ovat syntyneet verovuonna 2019 tai sitä aiemmin. Vähentämättä olevat henkilökohtaisen tulolähteen tappiot voidaan vähentää tappioiden jäljellä olevana vähentämisaikana elinkeinotoiminnan tulolähteessä, jos osakeyhtiöllä ei ole enää henkilökohtaista tulolähdettä. Osakeyhtiö voi myös menettää oikeutensa vähentää tappiot, jos yhtiön osakkeista yli puolet vaihtaa omistajaa tappiovuoden aikana tai sen jälkeen, lukuun ottamatta tilannetta, jossa vaihdos on tapahtunut perinnön tai testamentin vuoksi. (Verohallinto 2021c.)

3 YRITYSMUODON MUUTOS

3.1 Yritysmuodon valinta ja yritysmuodon muutoksen yleiset vaatimukset

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat liiketoiminnan laajuus ja riskit, varojen nostamisen tarve ja hallinnon yksinkertaisuus. Eri yritysmuodot eroavat toisistaan muun muassa vallan ja vastuunjaon sekä voitonjaon suhteen. Myös verotus vaikuttaa yritysmuodon valintaan toiminnan laajuuden ja varojen käytön osalta. Sääntelyn määrän, byrokratian ja verosuunnittelun kannalta voidaan toiminimeä pitää yksinkertaisimpana ja samalla rajoitetuimpana yritysmuotona, kun taas osakeyhtiö on näiltä osin monimutkaisin yhtiömuoto. Osakeyhtiössä omistajayrittäjän kokonaisveroaste voi kuitenkin olla muita yritysmuotoja edullisempi, etenkin jos osa voittovaroista jätetään yhtiöön, eikä kaikkia voittovaroja nosteta osinkona. Mikäli liiketoiminnasta syntyviä varoja tarvitsee nostaa yrittäjän elämistä varten, on toiminimi usein edullisempi. Liiketoiminnan laajentuessa on melko yleistä muuttaa yritysmuoto yksinkertaisemmasta monimutkaisemmaksi ja tämä on myös verotuksessa hyväksytty tapahtuvaksi ilman arvonnousujen realisoitumista tai muita erityisiä veroseuraamuksia. Osakeyhtiötä taas ei voida muuttaa muuksi yritysmuodoksi verotuksellista jatkuvuutta noudattaen. (Honkamäki & Pennanen 2010, 29-30.)

Tuloverolain 24. § määrittelee ne vaatimukset, jotka yritysmuodon muutostilanteessa on täyttyttävä, jotta muutos voidaan toteuttaa ilman veroseuraamuksia. Pääasiassa tämä tarkoittaa jatkuvuusperiaatteen noudattamista. Yritysmuodon muutos vaikuttaa paitsi omistajien asemaan myös velkavastuisiin ja vakuuksien kestävyteen. Yritysmuodon muutostilanteita säätelevissä normeissa on kaksi erilaista suhtautumistapaa velvoitteisiin. Osassa yritysmuodon muutoksista vain oikeudellinen muoto muuttuu mutta oikeussubjektius säilyy, osassa muutoksista myös oikeussubjektius muuttuu, kuten toiminimen muuttuessa osakeyhtiöksi. Yritysmuodon muutostilanteissa velvoitteet voivat siirtyä uudelle yritykselle suoraan lain nojalla ilman erityisiä toimenpiteitä ja tällöin puhutaan yleisseuraannosta. Velvoitteet voivat myös siirtyä vain siltä osin, kun ne nimenomaisesti siirretään, jolloin puhutaan erityisseuraannosta. Tämä tarkoittaa, että velat ja muut vastuut voidaan muutostilanteessa käsitellä suoraan lain mukaan, tai niistä voidaan sopia velkojien kanssa. On kuitenkin huomioitava, että velkojien oikeuksia ei yleensä voi huonontaa ilman heidän suostumustaan. Myös verotuksen kannalta

yrittymuodon muutos voi tuoda esiin huomioon otettavia asioita. (Immonen 2014, 434-435.)

3.2 Yrittymuodon muutoksessa noudatettavat periaatteet

Yrittymuodon muutoksessa lähtökohtana pidetään sitä, että uusi yritys on sama kuin vanha yritys. Vanhan yrityksen on sijoitettava joko kokonaan tai lähes kokonaan uuteen yritykseen. Muutoksessa on huomioitava toiminnan jatkuvuus ja verotuksellinen identiteetti. Mikäli toiminnan jatkuvuus ja identiteetti säilyvät samoina, puhutaan veroneutraalista yrittymuodon muutoksesta. Jatkuvuusperiaatteen toteutuminen verotuksessa edellyttää luonne-, toiminta- ja arvojatkuvuutta. Luonnejatkuvuudella tarkoitetaan, että yrittymuodon muuttuessa siirtyvien varojen tulee säilyttää vero-oikeudellinen luonteensa samanlaisena. (Kukkonen & Walden 2015, 249; Verohallinto 2020d.)

Yrityksen toiminnan jatkuvuus säilyy, mikäli yrityksen toiminta pysyy samanlaisena uudessakin yrittymuodossa. Verotuksessa jatkuvuuden periaate edellyttää, että yrityksen varat ja velat siirtyvät samoista arvoista uudelle yritykselle (TVL 24 §). Tällöin yrittymuodon muutos ei aiheuta välittömiä tuloveroseuraamuksia. Vaikka arvojatkuvuutta ei vaadita kirjanpitolaissa, eikä myöskään tuloverolaki ota kantaa kirjanpitoon, niin käytännössä omaisuuden ja varojen siirto toteutetaan siten, että uuden yrittymuodon varallisuus vastaa aikaisemman yrittymuodon varoja myös kirjanpitoarvoiltaan. Arvojatkuvuudella tarkoitetaan verotuksen ja kirjanpidon jatkuvuutta. (Kukkonen & Walden 2015, 249; Verohallinto 2020d.)

Yrityksen identiteetin on katsottu verotuksessa säilyvän silloin, kun yritystä voidaan pitää yrittymuodon muutoksen jälkeen olennaisilta osiltaan samana kuin ennen muutosta. Toisin sanoen yrityksen on säilyttävä samanlaisena liiketoimintakokonaisuutena, kuten se tuloslaskelman ja taseen mukaan näyttäytyy. (Kukkonen & Walden 2015, 249; Verohallinto 2020d.)

Identiteetin säilymiselle on yleisesti hyväksytty seuraavat ehdot:

- liiketoiminta jatkuu laadullisesti samanlaisena
- yrityksen omaisuus ja velat säilyvät pääosin samanlaisena
- yrityksen omistussuhteet säilyvät pääosin samanlaisena.

Yrityksen harjoittama toiminta ei siis muutu, vaan pelkkä toiminnan yritysmuoto muuttuu. Yritysmuodon muutoksessa on hyväksyttävää, että kaikki yritykseen kuuluvat varat ja velat eivät siirry uuteen yritykseen. Ulkopuolelle jäävä varallisuus ei kuitenkaan saa olla olennainen yrityksen elinkeinotoiminnan harjoittamisessa. Mikäli näin käy, katsotaan yrityksen identiteetin vaarantuneen. Varojen siirto yksityistalouteen on myös sallittua, mikäli siirrolla ei pyritä saamaan veroetua tai jakamaan elinkeinotulonlähteen varoja. Varojen siirrossa kiinnitetään huomiota varojen käyttötarkoitukseen. Mikäli identiteetin katsotaan katkeavan, seurauksena on yrityksen purkautuminen verotuksessa. (Honkamäki & Pennanen 2010, 336-337; Järvenoja 2007, 495-503; Verohallinto 2020d).

3.3 Yritysmuodon muutoksessa huomioitavia verotuksellisia seikkoja

Kari Alholan (2016a; 2016b; 2016c; 2016d) mukaan yhden luonnollisen henkilön, omistajayrittäjän, omistamassa yrityksessä verotuksen kannalta oleellista on kokonaisverorasitus eli yrityksen ja omistajayrittäjän yhteenlaskettu verotus. Osakeyhtiön verokanta on suhteellinen, kun taas toiminimen verotus on ansiotulon osalta progressiivinen. Käytännössä pienellä tulotasolla ja ilman nettovarallisuutta toiminimi on verotuksellisesti osakeyhtiötä edullisempi kokonaisverorasitukseltaan. Tulotason kasvaessa kokonaisveron määrä nousee toiminimellä helposti yli 20 prosentin. Alholan mukaan kohtuullisella tai suurella tulotasolla osakeyhtiö muuttuukin toiminimeä edullisemmaksi yritysmuodoksi, sillä suurillakin tulotasoilla osakeyhtiö maksaa edelleen vain 20 prosenttia veroa tulostaan.

Kokonaisverorasitukseen vaikuttaa kuitenkin yrittäjän rahannostotarve. Mikäli varojen nostotarvetta ei ole, säilyy osakeyhtiö usein edullisimpana yritysmuotona varsinkin kohtuullisilla tai suurehkoilla tulotasoilla. Mikäli varoja halutaan nostaa, tilanne ei ole yhtä selkeä verotuksen kannalta. Alholan mukaan osakeyhtiön verosuunnittelussa varojen nostotarve onkin suositeltava lähtökohta. Jos varat jätetään yhtiöön, toiminimi olisi osakeyhtiötä edullisempi vaihtoehto vain silloin, kun jaettava yritystulo verotettaisiin kokonaan ansiotulona ja tulotaso olisi niin pieni, että kokonaisverorasitus jäisi alle 20 prosentin yhteisöveron. Huomionarvoinen seikka toiminimen ja osakeyhtiön verotuksessa onkin se, että riippumatta siitä nostetaanko yrityksestä varoja vai ei, toiminimen omistajaa verotetaan. Osakeyhtiön omistajaa verotetaan vasta kun hän nostaa varoja yrityksestä. Mikäli

yrittäjälle on kertynyt nettovarallisuutta, on osakeyhtiö usein edullisin yritysmuoto, sillä tällöin nostetusta osingosta jopa 75 prosenttia voi olla verovapaata ja verovapaan osingon määrä on sitä suurempi mitä enemmän osakeyhtiöllä on nettovarallisuutta. (Alhola 2016a-d.)

3.4 Osakeyhtiön muuttaminen toiminimeksi

Verotuksessa osakeyhtiötä pidetään lopullisena yhtiömuotona, joten yritysmuodon muutos aiheuttaa verotuksessa osakeyhtiön purkautumisen. Mikäli osakeyhtiö muutetaan toiseksi yritysmuodoksi, tapahtumaan sovelletaan elinkeinoverolain 51 d §:n säännöksiä purkamisen verokohtelusta. Osakeyhtiön on annettava veroilmoitus yritysmuodon muutoksen rekisteröintipäivään saakka. Sen jälkeiseltä ajalta verotus toimitetaan muuttuneen yritysmuodon mukaan. (Verohallinto 2020e; 2020f.)

Osakeyhtiön purkautuminen saattaa aiheuttaa veroseuraamuksia sekä purkautuvalle yhtiölle että purkautuvan yhtiön osakkaalle (EVL 51 d §, TVL 27 §). Kun osakeyhtiö purkautuu verotuksessa, johtaa se yhtiön varallisuuden arvomuutosten realisoitumiseen, kun purettava yhtiö luovuttaa omaisuutensa osakkaalle. Tyypillisesti yhtiö puretaan vapaaehtoisin selvitysmenettelyn kautta, josta yhtiökokous päättää määräenemmistöllä. Selvitysmenettelyn tarkoituksena on realisoida yhtiön omaisuus ja selvittää yhtiön velat. Tämän jälkeen osakas saa osuutensa mahdollisesta ylijäämästä eli jako-osan yhtiölle jäävästä nettovarallisuudesta. Yritysmuodon muutoksessa selvitysmenettelyä ei tarvita mutta lopputuloksena tällöinkin osakas saa mahdollisen jako-osan. (Verohallinto 2020e; 2020f.)

Arvonlisäverotuksessa osakeyhtiön jatkaminen yksityisenä elinkeinonharjoittajana ei vaikuta verovelvollisuuteen. Liiketoiminnan harjoittajan ei katsota muuttuvan, vaan liiketoimintaa jatkaa arvonlisäverotuksen kannalta sama toimija. (Verohallinto 2020e.)

Kun osakeyhtiö purkautuu, osakkaalle siirtyvät osakeyhtiön omaisuuserät (vaihto, käyttö- ja sijoitusomaisuus sekä muu omaisuus), jotka arvostetaan niiden nykyhetken käypiin arvoihin. Osakeyhtiön verotuksessa purussa jaettavien omaisuuserien luovutushinnoiksi katsotaan niiden todennäköistä luovutushintaa vastaavat määrät. Näistä vähennetään omaisuuden verotuksessa poistamattomat hankintamenot. Mikäli osakeyhtiö omistaa kiinteistön, asunto-osakkeen tai muun

arvopaperin, osakas maksaa purussa saamastaan omaisuuserästä varainsiirto- veroa. Lisäksi vähennetään yhtiön velat ja näihin omaisuuseriin kohdistuvat velat. Tässä yhteydessä arvonmuutokset aiempiin kirjanpitoarvoihin realisoituvat verotuksessa. Mikäli yhtiön omaisuuserien kirjanpitoarvot ovat alhaisemmat kuin käyvät arvot, purkamisesta aiheutuu veroseuraamuksia. Purkautuvan osakeyhtiön osakkaiden katsotaan verotuksen kannalta vaihtavan osakkeet omaisuuseriin, jotka he saavat purkautuvasta yhtiöstä. Myös tämä jako-osa arvostetaan käypään arvoon. Laskelmassa otetaan huomioon kaikki omaisuuserät, ja sen perusteella voidaan lopulta todeta, muodostuuko purkautuvalle osakeyhtiölle verotettavaa tuloa vai syntyykö purkautumisesta tappiota. Mahdollinen voitto verotetaan purkautuvan yhtiön viimeisen verovuoden tulona. (Verohallinto 2020e; 2020f.)

Koska osakeyhtiön katsotaan verotuksessa purkautuvan, voidaan katsoa, etteivät myöskään tappiot siirry muutettaessa osakeyhtiö yksityisliikkeeksi. Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät yhtiöveron hyvitykset eivät siirry mahdolliselle toiminnan jatkajalle. (Verohallinto 2020e.) Yritysmuotoa voidaan muuttaa, vaikka yhtiö olisi asetettu selvitystilaan, jollei omaisuutta ole ryhdytty jakamaan osakkeenomistajille esimerkiksi ennakkojako-osana (Honkamäki & Pennanen 2010, 360).

Purkautuvan yhtiön verotuksessa kaikkien omaisuuserien luovutushinnaksi katsotaan käypä arvo, josta vähennetään omaisuuden verotuksessa poistamattomat hankintamenot. Purkautuvan yhtiön osakkaalle tämä tarkoittaa käytännössä purkautuvan yhtiön osakkeiden vaihtamista yhtiöstä tulevaan jako-osaan. Purkautuvan yhtiön osakkeiden luovutushintana pidetään jako-osana saatavan omaisuuden käypää arvoa. Jako-osa voi olla rahaa tai muuta omaisuutta ja jako-osan vastaanottajalle eli yhtiön osakkaalle voi syntyä luovutusvoittoa tai -tappiota. Luovutusvoiton tai -tappion määrä lasketaan vähentämällä jako-osan käyvästä arvosta osakkeiden hankintameno. Jos saadun jako-osan käypä arvo on suurempi kuin osakkeiden hankintameno, syntyy luovutusvoittoa eli erotus on osakkeenomistajan tuloa. Osakeyhtiön purkamisesta syntyvä voitto on veronalaista pääomatuloa. Osakkaan luovutusvoittoa laskettaessa jako-osuuden käyvästä arvosta vähennetään TVL:n säännösten mukaan joko osakkeiden todellinen hankintameno tai hankintameno-olettaman perusteella määräytyvän hankintameno, jos se on todellista hankintamenoa suurempi. (Verohallinto 2020f.)

Jos taas osakkeiden hankintameno on suurempi kuin jako-osan käypä arvo ja osakkeet ovat yksityistä omaisuutta, syntyy osakkeenomistajalle luovutustappiota. Henkilöomistajan verotuksessa purkutappioon sovelletaan TVL 45 § ja 50 §:n luovutustappiota koskevia säännöksiä, joiden mukaan purkutappio voidaan vähentää puhtaasta pääomatulosta verovuonna ja viitenä seuraavana vuotena sitä mukaa kun voittoa kertyy. Purkautumisen seurauksena syntyneen luovutustappion vähennyskelpoisuus voidaan tietyissä tapauksissa evätä, mikäli tappio johtuu esimerkiksi ennen purkautumista tapahtuneesta osingonjaosta ja on ilmeistä, että näillä toimilla on pyritty perusteetta kasvattamaan vähennyskelpoisen luovutustappion määrää. (Verohallinto 2020f.)

Kun osakeyhtiö tekee ilmoituksen yritysmuodon muuttamisesta, sen täytyy osakeyhtiölain 19. luvun edellyttämällä tavalla hakea PRH:lta (Patentti- ja rekisterihallitus) kuulutuksen antamista yhtiön velkojille. Kuulutuksessa kerrotaan velkojan oikeudesta vastustaa yritysmuodon muuttamista ja määräaika vastustamisen ilmoittamiseen PRH:lle. Kuulutuksen tarkoituksena on suojella velkojia, sillä toimintamuodon muutos voi olennaisesti heikentää velkojen asemaa. Yritysmuodon muutoksen edellytyksenä onkin, että se tehdään velkojainsuojamenettelyä noudattaen. PRH julkaisee kuulutuksen virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen kuulutuksessa annettavaa määräpäivää. Kuulutus näkyy myös yrityksen kaupparekisteriotteella. Kuulutusta hakeneen osakeyhtiön täytyy lähettää velkojille kirjallinen ilmoitus kuulutuksesta viimeistään kuukausi ennen kuulutuksessa mainittua määräpäivää. Yhtiön hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan täytyy toimittaa PRH:lle todistus ilmoitusten lähettämisestä viimeistään määräpäivänä. Jos velkoja vastustaa yritysmuodon muuttamista, yritysmuodon muutos raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Mikäli velkoja vastustaa yritysmuodon muutosta voi hän saada maksun velastaan tai yhtiö voi asettaa turvaavan vakuuden. Asian käsittelyä lykätään, jos yhtiö osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, tai jos yhtiö ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä. (Honkamäki & Pennanen 2010, 360; Patentti- ja rekisterihallitus 2020.)

Kirjanpidon kannalta olennaisimmat kysymykset koskevat lähinnä vertailutietoja. Yritysmuodon muutoksessa on huomioitava, että kyseessä ei ole uuden yrityksen

perustaminen. Näin ollen kirjanpidossa on esitettävä vertailuvuoden tiedot kuten yleensäkin. Yhtiön tilikausi jatkuu eikä katkea, vaikka yritysmuoto muuttuisikin. Hankaluuksia voi aiheuttaa oman pääoman esittäminen toimintamuodon muutos tilikaudella, kun vertailuvuoden omassa pääomassa voi olla osakepääomaa ja toiminimessä osakepääomaa ei esitetä. Yritysmuodon muuttamisen jälkeisessä tilinpäätöksessä vertailuvuodelta esitetään mahdollinen osakepääoma ja kuluvalta tilikaudelta oma pääoma esitetään sovellettavan yhteisöainsäädännön mukaisesti. Purkautuvan osakeyhtiön on käytännössä laadittava tilinpäätös muutospäivälle. (Honkamäki 2010, 352-353, 360.)

Kun osakeyhtiö muutetaan yksityisliikkeeksi, myös Y-tunnus muuttuu, koska yksityisen elinkeinonharjoittajan Y-tunnus on henkilökohtainen. Osakeyhtiön on ilmoitettava yritysmuodon muuttamisesta kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Samalla haetaan kuulutus velkojille. Ellei ilmoitusta ja kuulutushakemusta tehdä ajoissa, päätös raukeaa. Ilmoituksen liitteeksi tarvitaan pöytäkirjaselvitys yritysmuodon muuttamista koskevasta yhtiökokouksen päätöksestä. Yritysmuodon muutos tulee voimaan, kun se on rekisteröity. (Verohallinto 2020e.)

Ilmoitus yritysmuodon muutoksesta on tehtävä kolmella paperilomakkeella, jotka löytyvät Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta. Ensimmäisellä lomakkeella yhtiö ilmoittaa päättäneensä yritysmuodon muutoksesta ja päätöksen päivämäärän sekä hakevansa osakeyhtiölain mukaista kuulutusta velkojille (Y4). Joku hallituksen varsinaisista jäsenistä tai toimitusjohtaja allekirjoittaa yhtiömuodon muutoslomakkeen. Toisella lomakkeella ilmoitetaan uutta yritysmuotoa koskevat tiedot (Y3). Lisäksi täytetään henkilötietolomake, jolla ilmoitetaan henkilön yksilöintitiedot. Osakeyhtiön yritysmuodon muutos on maksullinen. Liitteeksi ilmoitukseen tarvitaan kuitti maksusta, ote yhtiökokouksen pöytäkirjan päätöksestä muuttaa yritysmuotoa. Pöytäkirjasta riittää kopio yhden henkilön oikeaksi todistamana. (Verohallinto 2020e; Patentti- ja rekisterihallitus 2020.)

Lisäksi tarvitaan selvitys optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden suostumuksista, jos suostumukset eivät ilmene yhtiökokouksen pöytäkirjasta. Käytännössä selvitys voi olla esimerkiksi hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus siitä, että suostumukset on saatu. Hallituksen varsinainen jäsen tai toimitusjohtaja voi valtuuttaa ulkopuolisen henkilön tekemään ilmoituksen. Kun valtuutettu allekirjoittaa ilmoituksen on liitettävä

mukaan yksilöity valtakirja oikeaksi todistettuna kopiona, tai avoin asianajovaltakirja alkuperäisenä. (Verohallitus 2020e; Patentti- ja rekisterihallitus 2020.)

Osakeyhtiön muuttaminen toiminimeksi ei ole tavallista ja koska osakeyhtiötä pidetään verotuksessa lopullisena yhtiömuotona, yritysmuodon muutokseen liittyy useita verotusongelmia. Seuraavassa tukeudutaan Markku Järvenojan Tilisanoissa 2007 julkaistuun artikkeliin ”Osakeyhtiön muuttaminen yksityisliikkeeksi tai henkilöyhtiöksi”.

Järvenojan mukaan yksi keskeinen ongelma on osakeyhtiössä muutoshetkellä olevien jakamattomien voittovarojen asema. Mikäli jakamattomat voittovarot siirtyisivät vapaasti yksinkertaisen verotuksen ja verovapaiden yksityisottojen piiriin, tästä voisi muodostua merkittävää veroetua verrattuna osakeyhtiöön, sillä osakeyhtiön osingonjako luonnollisille henkilöille voi olla osittaisen kahdenkertaisen verotuksen alainen (Järvenoja 2007).

Järvenoja esittää useampia tapoja, joilla voittovarojen ongelmaa voidaan yrittää ratkaista. Voittovaroja voitaisiin esimerkiksi verottaa osakkaiden osinkotulona muutoshetkellä normaalien osinkoverotuksen periaatteiden mukaan tai voittovarojen verotus osakkaan pääomatulona välittömästi tai useamman vuoden siirtymäjaksolla. Yksi Järvenojan esittämä vaihtoehto on myös voittovarojen merkitseminen omaksi rahastoksi yksityisliikkeen omassa pääomassa ja nostettavan määrän lisääminen nostovuonna yrittäjän yritystuloon. Osakkaan kannalta kohtuulliset verotusvaihtoehdot tarkoittavat hänen mukaansa varsin monimutkaista lainsäädäntöä, jos voittovarojen ei sallita siirtyvän verovapaiden yksityisottojen piiriin ilman veroseuraamuksia. Toisaalta pienosakeyhtiöissä osingonjako toteutetaan usein osittain verovapaana pääomaverotuksen puitteissa. (Järvenoja 2007.)

Järvenoja pohtii myös osakeyhtiölle vahvistettujen tappioiden ongelmallisuutta niiden tulolähdesidonnaisuuden vuoksi, sillä toiminimellä ei ole muun toiminnan tulonlähdettä. Koska tulonlähdejaottelu on poistettu 1.1.2020 alkaen, osakeyhtiön muun toiminnan vahvistettujen tappioiden siirtymiselle yksityisliikkeen tulevien vuosien elinkeinotoiminnan tulosta vähentäväksi, ei tältä osin olisi estettä. Kaikki tulonlähdejaotteluun liittyvät ongelmat eivät kuitenkaan poistu uudistuksenkaan myötä. Osakeyhtiön muun toiminnan tulolähteen varojen ja velkojen siirtyminen

yksityisliikkeen varoiksi ja veloiksi olisi edelleen ongelmallista, koska ne eivät liity elinkeinotoimintaan. Niiden siirtäminen yrittäjän henkilökohtaiseksi omaisuudeksi vastikkeetta aiheuttaisi todennäköisesti peiteltyä osingon verotuksen osakkaalle. (Järvenoja 2007; Verohallinto 2021d.)

Verotuksen kannalta ongelmallinen on myös mahdollinen osakaslaina, jos sitä on maksamatta takaisin muutoshetkellä. Käytännössä osakeyhtiön muuttuessa toiminimeksi yrittäjän pitäisi maksaa itselleen takaisin osakeyhtiöstä lainaamaansa osakaslainaa, mikä ei ole mahdollista. Tulkintaongelmia voi syntyä myös toimintavarauksesta, jonka yksityisliike voi tehdä. Järvenoja viittaa elinkeinoverolain 46a §:n sanamuotoon, jonka mukaan muodonmuutoksen jälkeen varauksen perustana voisivat olla myös osakeyhtiön aikana maksetut palkat. (Järvenoja 2007.)

Jos muodonmuutosta ei hyväksytä verotuksessa, arvonnousut realisoituisivat osakeyhtiön veronalaiseksi tuloksi ja osakkaan katsottaisiin luovuttaneen muutettavan osakeyhtiön osakkeet arvonnousun realisoivalla luovutuksella. Tästä syystä tällaisia muodonmuutoksia ei ole juurikaan suunniteltu. Mikäli osakeyhtiön varallisuudessa tai osakkaan osakkeissa ei olisi arvonnousua, ei muutos välttämättä aiheuttaisi olennaisia veroseuraamuksia yhtiölle tai osakkaalle, joten se voisi tällöin olla taloudellisesti mahdollinen ja kannattava. (Järvenoja 2007.)

4 CASE-YRITYS JA TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Tutkimuksen taustaa

Nykyisen osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiö on mahdollista muuttaa henkilöyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624). Säännökset osakeyhtiön yhtiömuodon muuttamisesta ovat osakeyhtiölain 19. luvussa. Osakeyhtiölain mukaan yksityisen osakeyhtiön ainoa osakkeenomistaja, joka asuu Euroopan talousalueella, voi jatkaa osakeyhtiön toimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Päätös yritysmuodon muutoksesta voidaan tehdä vain kaikkien osakkeenomistajien sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden suostumuksella. Osakeyhtiön on ilmoitettava yritysmuodon muuttamisesta annetussa aikarajassa ja haettava kuulutus velkojille. Yritysmuoto muuttuu, kun hakemuksen hyväksymistä koskeva päätös on rekisteröity. Osakeyhtiön varat ja velat siirtyvät ilman selvitysmenettelyä yhtiön toimintaa jatkavalle ainoalle osakkeenomistajalle, kun yritysmuodon muutos on hyväksytty. (Immonen 2014, 468-470; Verohallinto 2020e.)

Osakeyhtiön muuttaminen toiminimeksi ei ole tavallista ja asiaan liittyvää materiaalia tai ohjeistusta on vaikea löytää. Huomionarvoista on myös osakeyhtiön purkautuminen verotuksessa muodonmuutostilanteessa. Muutokseen liittyviä ongelmakohtia sivuttiin edellisessä kappaleessa. Toiseen suuntaan tapahtuva muutos eli toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi on sitä vastoin varsin yleistä. Esimerkiksi toiminimen liiketoiminnan kasvu tai omistus pohjan laajentaminen voivat olla syynä yritysmuodon muuttamiseen osakeyhtiöksi. Osakeyhtiössä liikevaihdon kasvu ja liiketoiminnan riskit ovat helpommin hallittavissa, koska yrittäjä ei ole henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa yrityksen veloista. Osakeyhtiö on myös verotuksen kannalta joustavampi vaihtoehto ja verosuunnittelu on helpompaa. Vaikka yritysmuodon muutoksen kannattavuus on aina yritys kohtaisesti harkittava asia, kirjallisuudesta, yritysoppaista sekä useiden tilitoimistojen nettisivuilta löytyy helposti käytännön ohjeita ja nyrkkisääntöjä, millaisessa taloudellisessa tilanteessa muutosta kannattaisi harkita.

Suomen Yrittäjien veroasioiden päällikkö Sanna Linna-Aron mukaan noin 30 000 euron tulosta voidaan pitää rajana, milloin toiminimen muutosta osakeyhtiöksi on syytä harkita. Hän toteaa myös, että muutoksen kannattavuutta on kuitenkin

syytä tarkastella tapauskohtaisesti (Suomen Yrittäjät 2019c). Tilitoimisto Mandaatti antaa nyrkkisäännöksi 100 000 euron liikevaihdon, mutta suosittelee pohdimaan asiaa ensisijaisesti tuloksen valossa. Kun verotettava tulos ylittää 40 000 euroa, yrityksen olisi verotushyödyn takia kannattavaa muuttua osakeyhtiöksi (Ahola 2020).

Käytännössä silloin, kun toiminimen verotus ylittää osakeyhtiön verotuksen, yritysmuodon muutosta on syytä harkita. Esimerkiksi UKKO Pro taloushallintopalvelun mukaan peukalosääntönä voidaan pitää, että ”kun yrittäjä maksaa tuloksesta yli 30 % veroa, voi muutos toiminimestä osakeyhtiöksi olla ajankohtaista” (UKKO Pro 2019). Myös Tilitoimisto Rantalaisen artikkelissa annetaan verotuksellinen raja, milloin muutosta on hyvä harkita: ”kun liiketoiminta ja riskit alkavat kasvamaan sekä verotuksellisista syistä, kun verotettavan tulon progressio nousee yli 30 % ” (Heikkinen 2020).

Osakeyhtiön ja toiminimen toisistaan poikkeava verotuskohtelu onkin yksi yleisimpiä syitä harkita yritysmuodon muutosta. Erilaisesta verotuskohtelusta seuraten voidaan tehdä yleisellä tasolla johtopäätös, että siinä vaiheessa, kun toimiminen alkaa tuottaa niin hyvin, että yrittäjä maksaa ansiotuloistaan veroa yli 30 prosenttia eli yli tämän hetken pääomatuloveroprosentin, kannattaa alkaa miettiä yrityksen muuttamista osakeyhtiöksi. Toki on huomioitava monia muitakin seikkoja, mutta jos tarkastelu rajoitetaan pelkästään verotukseen, mainittua rajaa voidaan pitää tietynlaisena peukalosääntönä.

4.2 Case-yrityksen verotus osakeyhtiönä ja toiminimenä

Tässä työssä tarkasteltava, nimettömäksi jäävä yritys on osakeyhtiö, jonka liikevaihto on noin 1 - 1,5 miljoonaa euroa ja viimeksi päättyneen tilikauden tulos oli yli 200 000 euroa. Yrityksellä on yksi ainoa osakkeenomistaja, joka haluaisi tulevaisuudessa mahdollisesti jatkaa toimintaa huomattavasti pienimuotoisempana ja yksinkertaisempana. On selvää, että nykyisellään yritys on huomattavan suuri verrattuna keskimääräiseen toiminimi yritykseen. Osakeyhtiön muuttamista toiminimeksi voisi ajatella edellä mainittujen rajojen puitteissa käänteisesti. Milloin osakeyhtiön tulos on niin pieni, että verotuksellisesti olisi edullisempaa olla toiminimi?

Case-yrityksen tarkasteltavan tilikauden tulos ennen veroja ja tilinpäätössiirtoja on noin 245 000 euroa ja liikevaihto noin 1,5 miljoonaa euroa (Liite 1: tase). Verotuksessa huomioitavia tappiota aiemmilta vuosilta ei ole. Yrityksellä on myös toiminimelle laskettavaa nettovarallisuutta noin 384 000 euron edestä. Nettovarallisuus saadaan, kun elinkeinotoiminnan varoista vähennetään velat ja lisätään 30 prosenttia tilikauden aikana maksetuista palkoista. Elinkeinotoiminnan varoja ovat muun muassa rakennukset, koneet, kalusto, tavarat, myyntisaamiset ja käteisvarat. Pankkitileillä olevat varat sen sijaan eivät kuulu toiminimen elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Osakkeet ja arvopaperit luetaan nettovarallisuuteen.

Osakeyhtiöllä, jonka verotettava tulos on 245 000 euroa, tuloveron määrä on 49 000 euroa (20 prosenttia). Jos oletetaan, että yritys olisi toiminimi, jonka jaettava yritystulo, eli elinkeinotoiminnan tuotot vähennettynä elinkeinotoiminnan kuilla ja aikaisempien vuosien tappioilla, olisi edellä mainittu 245 000 euroa. Kun tästä summasta tehdään 5 prosentin yrittäjävähenys eli 12 250 euroa, jäisi jaettavaa yritystuloa 232 750 euroa. Tämä jäljelle jäänyt yritystulo jaettaisiin elinkeinonharjoittajan pääoma- ja ansiotulo osuuksiin. Lasketaan verojen kokonaismäärä käyttäen 20 %, 10 % ja 0 % pääomatulo-osuuksia. Ansiotuloveron laskennassa on käytetty palkansaajan tuloverolaskuria vuodelle 2019 (Veronmaksajat 2019). Tuloverolaskurin ilmoittama tuloveroaste kuvaa palkkatuloista perittävää keskimääräistä verotaso Suomessa. Verotuksen tason lisäksi laskuri huomioi myös verotuksen progressiivisuuden. Laskurissa huomioidaan kaikki palkansaajan ansiotuloista perittävät verot ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut. Palkansaajan tuloverolaskuri kuvaa tilannetta, jossa palkkatulo on tulonsaajan ainoa ansiotulo verovuoden aikana.

Palkansaajan verolaskurin tuloveroprosenteissa on huomioitu:

- valtion tulovero
- kunnallisvero (keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla 19,88)
- kirkollisvero (keskimääräisellä kirkollisveroprosentilla 1,39)
- yleisradiovero
- sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu 0,0 ja päivärahamaksu 1,54 prosenttia
- palkansaajan TyEL-maksu 6,75 prosenttia (18–52 v. tai 63–67v.)
- työttömyysvakuutusmaksu 1,5 prosenttia

- vain verottajan viran puolesta automaattisesti tekemät vähennykset.

Mikäli nettovarallisuudesta 20 prosenttia verotettaisiin pääomatulona (Taulukko 1), saataisiin pääomatulon osuudeksi noin 76 864 euroa. Mikäli koko jaettava yritystulo verotettaisiin ansiotuloina, olisi veroprosentti noin 51,3 ja veron määrä 117 990 euroa.

Taulukko 1. Laskelma nettovarallisuudesta ja veroista

Jaettava yritystulo	232 750	Laskelma nettovarallisuudesta ja verojen kokonaismäärästä		
Varat	986 022			
Velat	684 562			
30 % palkoista	82 861			
Nettovarallisuus	384 321			
Pääomatulo-osuus	Pääomatulo	30 % veroa	34 % veroa	Vero yht
20 % nettovarallisuudesta	76 864	9 000	15 934	24 934
10 % nettovarallisuudesta	38 432	9 000	2 867	11 867
Ansiotulo-osuus	Ansiotulo	Tuloveroaste	Vero yhteensä	
pääomatulo-osuus 20 %	156 000	48,5 %	75 660	
pääomatulo-osuus 10 %	194 000	50,2 %	97 388	
Vain ansiotuloa	230 000	51,3 %	117 990	
<i>Huom. tuloverolaskuria varten ansiotulo on pyöristetty lähimpään tuhanteen euroon ja 2000</i>				
Verojen kokonaismäärä		Pääomatulosta	Ansiotulosta	Yhteensä
pääomatulo-osuus 20 %		24 934	75 660	100 594
pääomatulo-osuus 10 %		11 867	97 388	109 255
Vain ansiotuloa			117 990	117 990

Yrityksen maksamien verojen määrä olisi siis toiminimenä huomattavasti suurempi kuin osakeyhtiönä. Edullisimmassakin vaihtoehdossa, eli 20 prosentin pääomatulo-osuudella laskettuna, toiminimen verotus olisi yli kaksinkertainen verrattuna osakeyhtiöön. Käytännössä puolet jaettavasta yritystulosta menisi veroihin. Toki myös osakeyhtiössä verojen määrä kasvaisi, mikäli osakas nostaisi osinkoja ja maksaisi ennakonpidätyksen ja osingoista perittävän veron. Tarkasteltavan tilikauden nettovarallisuuden perusteella osakkaalla on kuitenkin mahdollisuus

nostaa ainakin noin 65 000 euroa täysin verovapaasti (8 % nettovarallisuudesta). Tällä tavalla tarkasteltuna case-yrityksen olisi siis supistettava liiketoimintaansa reilusti ennen kuin yritysmuodon muutosta toiminimeksi kannattaa harkita, saati ryhtyä toteuttamaan.

Mitä pitäisi tehdä, jotta toiminimen maksamien verojen määrä olisi osakeyhtiön maksamien verojen tasolla eli noin 49 000 (Taulukko 2.). Pääomatulosta 30 000 euroa verotettaisiin 30 prosentin mukaan ja lopusta 46 864 eurosta menisi veroa 34 prosenttia. Yhteensä pääomatuloveroihin menisi 24 934 euroa. Ansiotulon osuudeksi jäisi 155 886 euroa, joka pyöristettynä lähimpään tuhanteen euroon antaa tuloverolaskurissa veroprosentiksi noin 48,5, mikä tarkoittaa 75 660 euron ansiotuloveroja. Kokonaisuudessaan verojen määrä 20 prosentin pääomatulo-osuudella olisi noin 100 594 euroa.

Taulukko 2. Laskelma nettovarallisuudesta ja veroista

Jaettava yritystulo, kun ansio- ja pääomatulovero ovat yhteensä n. 49 000 euroa			
Pääomatulo-osuus 20 %		Pääomatulo-osuus 10 %	
Nettovarallisuus	150 000	Nettovarallisuus	300 000
Pääomatulon osuus 30 000 euroa		Maksettava vero 9 000 euroa	
Ansiotulo	95 000	euroa vuodessa	
Veron määrä	40 090	kun veroaste on 42,2 %	
Jaettava yritystulo olisi 30 000 + 95 000 = 125 000 euroa			

10 prosentin pääomatulo-osuudella pääomatulon osuus olisi 38 432 euroa ja kokonaisuudessaan pääomatuloveroihin menisi 11 867 euroa. Ansiotulon osuudeksi jäisi 194 318 euroa, josta tuloverolaskurin mukaan veroa menisi noin 50,2 prosenttia, joka on 97 388 euroa. Verojen kokonaismääräksi 10 prosentin pääomatulo-osuudella tulisi noin 109 255 euroa.

Jos oletetaan, että toiminimen koko jaettava yritystulo verotettaisiin ansiotulona ja veroja tuloksesta saisi mennä korkeintaan edellä mainittu 49 000 euroa, saadaan tuloverolaskurilla kokeilemalla vuositulon määräksi 110 000 euroa. Tästä summasta veroa menisi 44,5 prosenttia eli 48 950 euroa. Mikäli osa jaettavasta

yritystulosta verotettaisiin pääomatulona ja nimenomaan matalamman 30 prosentin mukaan, pääomatulon osuus saisi olla enintään 30 000 euroa. Tästä summasta menisi 9000 euroa pääomatuloveroa. Yrityksen nettovarallisuuden on tällöin oltava joko 150 000 euroa (pääomatulon osuus 20 prosenttia nettovarallisuudesta) tai 300 000 (pääomatulon osuus 10 prosenttia nettovarallisuudesta). Ansiotuloja yrittäjä saisi kerryttää maksimissaan sen verran, että ansiotuloveron määrä olisi 40 000 euroa.

Tuloverolaskurilla saadaan 95 000 euron vuosituloilla veroasteeksi 42,2 prosenttia ja veron määräksi 40 090 euroa. Kokonaisuudessaan jaettava yritystulo olisi tällöin noin 125 000 euroa 5 prosentin yrittäjävähennyksen jälkeen. Vertailun vuoksi kerrottakoon, että osakeyhtiö maksaisi 125 000 euron verotettavasta tuloksesta 25 000 euroa tuloveroa eli edelleen huomattavasti vähemmän kuin toiminimi (osinkoja ei huomioida). Case-yrityksen liiketoiminta olisi edelleen liian laajaa, jotta toiminimi olisi verotuksellisesti varteenotettava vaihtoehto.

Edellä mainittiin useampia nyrkkisääntöjä, milloin toiminimen muutosta osakeyhtiöksi olisi syytä harkita. Oletetaan, että tilikauden verotettava tulos olisi esimerkiksi Tilitoimisto Mandaatin mainitsema 40 000 euroa. Tällöin tuloveroaste pysyisi alle 30 prosentin. Tuloverolaskurin 2019 vuoden tasolla veroaste olisi noin 29,1 prosenttia eli 11 640 euroa ansiotuloveroja. Matalammin verotettavaa pääomatuloa saa olla korkeintaan 30 000 euroa. Jotta tähän päästäisiin olisi case-yrityksen vähennettävä verotettavaa tulosta yli 200 000 eurolla eli toiminnan täytyisi olla huomattavasti pienimuotoisempaa ennen kuin muutosta kannattaa edes harkita. Mikäli osa tuloksesta verotettaisiin pääomatulona, täytyisi nettovarallisuutta pienentää vähintään 80 000 eurolla, jotta nettovarallisuus olisi tasolla, josta 10 prosentin pääomaosuus pysyisi matalammin verotetussa 30 000 eurossa. Mikäli toiminimellä olisi runsaasti nettovarallisuutta mutta yritystulo pysyisi esimerkiksi alle mainitun 40 000 euroa, niin yrittäjän kannattaisi pyytää yritystulo verotettavaksi kokonaan ansiotulona, koska ansiotulon veroprosentti olisi tällöin pääomaveroprosenttia pienempi.

Edullisinta verotusta miettiessä täytyy kuitenkin ottaa huomioon myös kaikki muutkin yrittäjän ansio- ja pääomatulot. Taulukossa 3 on esitetty verolaskelma oletuksella, että toiminimen jaettava yritystulo on 40 000 ja nettovarallisuus on 20

prosenttia alkuperäisestä 384 321 eurosta. Palkkoja ei ole huomioitu, sillä yrityksessä työskentelisi vain yrittäjä itse.

Taulukko 3. Laskelma nettovarallisuudesta ja veroista

Jaettava yritystulo	40 000	Laskelma nettovarallisuudesta ja verojen kokonaismäärästä	
Varat - velat	76 900		
30 % palkoista	0		
Nettovarallisuus	76 900		
Pääomatulo-osuus	Pääomatulo	30 % veroa	Vero yhteensä
20 % nettovarallisuudesta	15 380	4 614	4 614
10 % nettovarallisuudesta	7 690	2 307	2 307
Ansiotulo-osuus	Ansiotulo	Tuloveroaste	Vero yhteensä
pääomatulo-osuus 20 %	25 000	20,4 %	5 100
pääomatulo-osuus 10 %	32 000	24,6 %	7 872
Vain ansiotuloa	40 000	29,1 %	11 640
<i>Huom. tuloverolaskuria varten ansiotulo on pyöristetty lähimpään tuhanteen euroon.</i>			
Verojen kokonaismäärä	Pääomatulosta	Ansiotu-	Yhteensä
pääomatulo-osuus 20 %	4 614	5 100	9 694
pääomatulo-osuus 10 %	2 307	7 872	10 169
Vain ansiotuloa		11 640	11 640

Edullisin verotusvaihtoehto näillä oletuksilla saadaan 20 prosentin pääomatulo-osuudella. Vertailun vuoksi osakeyhtiössä 40 000 euron verotettavasta tuloksesta menisi veroa 20 prosenttia eli 8000 euroa. Mikäli osakas ei nostaisi lainkaan osinkoja itselleen osakeyhtiö olisi verotuksen kannalta edullisempi vaihtoehto. Jos taas osakas haluaisi nostaa verojen jälkeisen tuloksen kokonaan osinkoina, maksettavasta osingosta täytyy ensiksi suorittaa 7,5 % suuruinen ennakonpidätys, joka on 2 400 euroa (32 000 eurosta). Jaettavaa jää tämän jälkeen 29 600 euroa.

Nettovarallisuuden perusteella edullisesti verotettavaa osinkoa on mahdollista jakaa 6 152 euroa (8% x 76 900 euroa). Tästä summasta 75 prosenttia on

verotonta ja 25 prosenttia verotetaan pääomatulona. Siitä osasta osinkoa, joka ylittää 8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta (23 448 euroa), 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa (Veronmaksajat 2019) ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Osakkaan maksettavaksi jää 2 750 euroa veroja.

Kokonaisuudessaan veroja tulisi maksettavaksi sekä yhtiölle että osakkaalle noin 13 150 euroa, mikä on enemmän kuin toiminimen maksettavaksi lankeavat verot samalla verotettavalla tuloksella mutta ero ei ole mitenkään merkittävä ja esimerkiksi suurempi nettovarallisuuden määrä kasvattaisi osakkaan verovapaan osingon määrää. 40 000 euron verotettavaa tulosta/jaettavaa yritystuloa voidaan kuitenkin pitää jonkinlaisena rajana yksinkertaisessa tarkastelussa, jossa verotus on ainoa merkitsevä tekijä yritysmuodon suhteen.

Liiketoiminnan pienentämiseksi yhtiö voi vähentää kalustoaan sekä irtisanoa työntekijöitään ja siirtyä tekemään pienempiä urakoita ja myöhemmin toimia vain osakkaan työpanoksella. Kun liiketoimintaa supistetaan, tarvitaan uusi tapa toimia. Myös toiminnan supistaminen vaatii osaamista kuten laajentaminenkin, jotta yrityksellä säilyy kyky toimia. Lisäksi toiminnan supistamisessa on otettava huomioon myös lainsäädännölliset velvoitteet, erityisesti henkilöstöä koskevissa tilanteissa. Case-yrityksen toiminnan supistaminen vaatisi todennäköisesti useamman vuoden siirtymäajan. Yhtiön täytyisi suunnitella liiketoimintamallinsa uudelleen sekä mahdollisesti miettiä myös asiakasryhmäänsä uudelleen. Vain yhden henkilön työpanokseen perustuva yritystoiminta ei voi kilpailla samoista urakoista kuin usean työntekijän ja suuren kalustomäärän omaava yritys.

Uusi liiketoimintasuunnitelma on tarpeen sekä yrittäjälle itselleen että myös muutoksessa käytettäville asiantuntijoille, sillä se auttaa hahmottamaan tulevaisuutta ja tarvittavia toimenpiteitä. Ilman liiketoimintasuunnitelmaa ulkopuolisen on vaikea arvioida yritysmuodon muutoksen kannattavuutta ja toteutettavuutta sekä mahdollisia veroseuraamuksia. Olisi hyvä laatia myös laskelmat siitä mitä kuluja yritystoiminnan käynnistäminen toiminimenä edellyttää. Lisäksi olisi hyvä selvittää millaisia menoja yritykselle säännöllisesti koituu toiminimenä, jotka pitäisi pysytellä kattamaan säännöllisillä tuloilla. Ja erityisesti olisi hyvä pohtia miten ja mistä säännöllisiä tuloja tulevaisuudessa hankitaan.

Kun osakeyhtiö purkautuu verotuksessa, yhtiön varallisuuden arvonmuutokset realisoituvat ja purettava yhtiö luovuttaa omaisuutensa osakkaalle. Omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä vähennettynä verotuksessa poistamattomilla hankintamenoilla. Myös yhtiön omistuksessa olevat omaisuuserät, joilla ei ole enää tasearvoa, arvostetaan käypään arvoonsa. Osakkaan katsotaan verotuksen kannalta vaihtavan omistamansa osakkeet osakeyhtiön omaisuuseriin eli jako-osaan, jonka hän saa purkautuvasta yhtiöstä. Käytännössä jako-osalla tarkoitetaan sitä määrää, joka yhtiön varoista on jäljellä velkojen maksun jälkeen. Mikäli jako-osan käypä arvo on suurempi kuin osakkeiden poistamaton hankintameno, syntyy osakkeenomistajalle luovutusvoittoa. Hankintamenoksi katsotaan tässä tapauksessa alkuperäinen pääomasi-joitus ja myöhemmin tehdyt lisäpääomasi-joitukset. Case-yrityksellä on elinkeinotoimintaan kuuluvana käyttöomaisuutena koneita ja kalustoa, joiden verotuksessa poistamaton hankintameno on noin 520 000 euroa. Kalustosta on velkaa noin 490 000 euroa. Case-yritys omistaa myös arvopapereita, joiden tasearvo on noin 250 000 euroa. Arvopapereista osakkaalle lankeaisi myös varainsiirtovero niiden siirryessä osakkaan henkilökohtaiseen omistukseen. Yhtiön osakepääoma on 16 000 euroa ja jakamattomia voittovaroja on yli miljoona euroa. Case-yrityksen tapauksessa yrityksestä saatava jako-osa ylittäisi reilusti osakkeiden poistamattoman hankintamenon ja luovutusvoittoa muodostuisi. Luovutusvoitosta 30 000 euroon saakka osakkaan tulisi maksaa 30 %:n pääomatulovero ja tämän ylittävistä osasta 34 %:n pääomatulovero. Jos osakeyhtiö on ollut yrittäjän omistuksessa yli 10 vuotta, luovutusvoiton määrästä saa vähentää hankintameno-olettaman mukaisen 40 %. Jos esimerkiksi jakamattomista voittovaroista vähennetään 40 % jäljelle jää vielä yli 600 000 euroa pääomatuloa, josta veroihin kuluisi yli 200 000 euroa. Todellisen ostohinnan käyttäminen, joka tässä tapauksessa olisi 16 000 euroa, olisi huomattavasti epäedullisempi vaihtoehto.

Osakkaan kannalta osingonjako on edullisimpia tapoja jakaa yrityksen voittoja. Kun osingon määrä on enintään 8 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta, on 75 prosenttia osingosta saajalleen verotonta ja loppuosa 25 prosenttia verotetaan osingonsaajan pääomatulona. Jaettava osinko, joka ylittää 8 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta, verotetaan 75 prosenttisesti osingonsaajan ansiotulona ja loput 25 prosenttia osingosta on verotonta. (Verohallinto 2021.) Case-yrityksen tapauksessa nettovarallisuus osakeyhtiömuodossa on noin 1 080 000 euroa,

josta 8 prosenttia on 86 400 euroa. Mikäli jakamattomat voittovarot (noin 1 066 000 euroa) jaettaisiin kerralla osinkotulona, ankarammin verotettua ansiotuloa kertyisi noin 734 700 euroa, josta yli 55 prosenttia menisi veroihin (tuloverolas-kuri) (Taulukko 4).

Taulukko 4. Laskelma osinkojen verotuksesta

Osingon määrä	1 066 000	Nettovarallisuus	1 080 000
		25 % pääomatuloa	75 % verotonta
max 8 % nettovarallisuudesta	86 400	21 600	64 800
		75 % ansiotuloa	25 % verotonta
yli 8 % nettovarallisuudesta	979 600	734 700	244 900

Edellä mainittujen esimerkkien valossa osakeyhtiön purku kerralla nykyisellä toiminnan tasolla ei ole verotuksen kannalta järkevää. Osakkaan kannalta edullisempi vaihtoehto olisi esimerkiksi ”tyhjentää” osakeyhtiö nostamalla matalasti verotettua osinkoa jaksotettuna useamman vuoden ajalle ennen yritysmuodon muutosta. Osinkoa voi jakaa myös yli 8 % nettovarallisuudesta, mikäli se verotuksen kannalta on järkevää. Tämä riippuu osakkaan mahdollisista muista ansiotuloista. Osakeyhtiö voi samalla myös myydä tarpeettomaksi käyvää omista maansa kalustoa, jolloin purussa saatava jako-osa pienenee. Kaluston myynnistä saatavia varoja voidaan käyttää yrityksen velkojen maksuun. Myynnistä mahdollisesti saatava luovutusvoitto on toki osakeyhtiölle verotettavaa tuloa ja verotetaan yhteisöveron mukaisesti yhtiön tuloksesta. Tällaisessa tapauksessa vero-seuraamusten ennakointi on kuitenkin melko suoraviivaista. Mikäli osakeyhtiö omistaa osakkeita tai rahasto-osuuksia, niiden myymisellä ja rahaksi muuttamisella voidaan välttää näiden siirtämisestä koitua varainsiirtovero. Käytännössä osakas ajaisi yhtiön toimintaa alas hallitusti.

Kolmas vaihtoehto olisi rahastoida voittovarot toiminimen omassa pääomassa. Varojen nosto rahastosta lisättäisiin toiminimiyrittäjän jaettavaan yritystuloon nostovuonna ja verotettaisiin ansiotulona ja pääomatulo-osuutena yrittäjän toiveen mukaisesti. Yrittäjän kannalta rahasto toisi turvaa huonoina vuosina tai mahdollistaisi kevyemmän työteon ja siitä huolimatta turvatun toimeentulon.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Yritysmuodon muutoksen kannattavuus

Yritysmuodon muutosta harkitessa täytyy ottaa huomioon useita eri tekijöitä. Vaikka edullisempaan verotukseen pyrkiminen onkin järkevää, on huomioitava myös muita seikkoja. Toiminimen eduksi on katsottava pieni hallinnoimisen tarve ja toiminimen perustaminen on myös varsin yksinkertaista. Toiminimiyrittäjä on itse vastuussa yrityksensä toiminnasta ja hän vastaa myös henkilökohtaisesti yrityksen veloista ja vastuista. Yrityksen varojen nosto on toiminimessä yksinkertaista, sillä toiminimiyrittäjä voi milloin tahansa nostaa yrityksestä varoja yksityisottoina. Toki myös yhden osakkaan osakeyhtiössä osakkaalla on päätäntävalta yrityksensä toiminnasta mutta osakeyhtiöllä on oltava osakeyhtiölain mukaiset hallintoelimet ja myös varojenjako on osakeyhtiölaissa säänneltyä. Yksityisotot yrityksen tililtä eivät ole osakeyhtiössä sallittuja. Osakeyhtiö on omistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka vastaa itse omista velvoitteistaan toisin kuin toiminimi, joka ei ole samalla tavalla yrittäjästään erillinen.

Toiminimi on perusteltu yritysmuoto, kun toiminta on pientä ja perustuu yrittäjän omaan työpanokseen eikä yrityksestä saatava tulo kasva niin suureksi, että osakeyhtiö tulisi verotuksen kannalta edullisemmaksi. Yksi suurimpia eroavaisuuksia osakeyhtiön ja toiminimen välillä on niiden verotus. Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen, kun taas toiminimi on verotuksen kannalta yhtä kuin yrittäjä itse. Toiminimen tulo verotetaan kokonaisuudessaan yrittäjän tulona. Toiminimen eduksi voidaan laskea se, että yritysmuodon muutos tai yrityksen lopettaminen on huomattavasti yksinkertaisempaa toiminimelle kuin osakeyhtiölle. Koska osakeyhtiö katsotaan yhtiömuotona varsin lopulliseksi, sen muuttaminen tai purkaminen on hankalaa ja johtaa todennäköisesti veroseuraamuksiin (Verohallinto 2019a). Toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi on melko yksinkertaista ja myös varsin yleistä. Toki muutoksen ajankohtaa täytyy tässäkin tapauksessa suunnitella, kuten osakeyhtiön purkamisessakin, jotta turhilta veroseuraamuksilta vältytään mutta itse prosessi on yksinkertainen verrattuna osakeyhtiön muodonmuutokseen.

Osakeyhtiö, jolla on vain yksi osakkeenomistaja voi jatkaa toimintaa toiminimellä. Kun yritysmuodon muutos on hyväksytty, osakeyhtiön varat ja velat siirtyvät ilman

selvitysmenettelyä yhtiön toimintaa jatkavalle ainoalle osakkeenomistajalle. Velkojien asemaan ja vastuunjakautumiseen liittyvät kysymykset on otettava huomioon yritysmuotoa muutettaessa. Yritysmuodon muutos edellyttääkin velkojain-suojamenettelyn noudattamista. Verotuksen kannalta tilanne on monimutkaisempi, sillä osakeyhtiötä ei voi muuttaa muuksi yritysmuodoksi ilman, että se purkautuu verotuksessa. Tällöin purkautuva yhtiö luovuttaa omaisuutensa osakkaalle. Käytännössä voidaan ajatella, että osakas vaihtaa omistamansa osakkeet yhtiöstä saamaansa omaisuuteen. Purussa osakeyhtiön omaisuuserät arvostetaan niiden käypiin arvoihin. Varainsiirtoverotuksen piiriin kuuluvista omaisuuseristä osakas joutuu maksamaan varainsiirtoveron niiden siirtyessä osakkaan henkilökohtaiseen omistukseen. Kun omaisuuseristä eli osakkaan saamasta jako-osasta vähennetään osakkeiden hankintameno, saadaan joko luovutusvoittoa tai tappiota. Luovutusvoitto kuuluu pääomaverotuksen piiriin. Osakeyhtiön muuttaminen hallinnollisesti yksinkertaisempaan yritysmuotoon ei ole tavallista ja lisäksi koska osakeyhtiö purkautuu verotuksessa tilanne voi olla haastava. Minkä tahansa yritysmuodon muutoksen ollessa kyseessä, on suositeltavaa keskustella asiasta asiantuntijan kanssa. Mutta erityisesti sinä tapauksessa, jos suunnitellaan muutosta osakeyhtiöstä joksikin toiseksi yritysmuodoksi, on verotuksellisiin asioihin kiinnitettävä erityishuomiota. Muutokseen on myös varattava riittävästi aikaa, kuten muissakin muodonmuutoksissa mutta tässä tapauksessa erityisesti veroseuraamusten minimoimiseksi.

Case-yrityksen tapauksessa yritysmuodon muuttaminen osakeyhtiöstä toiminnaksi, eli käytännössä osakeyhtiön purku verotuksessa, ei tällä hetkellä ole kannattavaa veroseuraamusten takia. Yhtiö on nykyisellään varsin suuri toiminnaksi ja osakeyhtiön purun seurauksena osakkaalle muodostuisi pääomatulona verotettavaa purkuvoittoa. Mikäli muutokseen kuitenkin haluttaisiin ryhtyä, se kannattaisi toteuttaa useamman vuoden kuluessa ja selvittää miten asiassa kannattaa edetä ja miten toimia esimerkiksi voittovarojen ja osakepääoman suhteen. Jos osakeyhtiön osakas päättäisi muutokseen ryhtyä se edellyttäisi yhtiön toiminnan supistamista sille tasolle, että verotus olisi edullisempaa toiminimenä ja muutos olisi kannattava.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli vertailla toiminimeä ja osakeyhtiötä yritysmuotoina. Lisäksi työssä haluttiin selvittää yritysmuodon muutokseen liittyviä vaatimuksia ja seurauksia. Yritysmuodon muutosta tarkasteltiin etenkin osakeyhtiön kannalta ja selvitettiin millainen prosessi olisi muuttaa osakeyhtiö toiminimeksi. Esimerkkinä käytettiin case-yritystä.

Yritysmuodon muutokseen liittyy paljon huomioitavia seikkoja ja siksi se tulee suunnitella huolella ja varata muutokseen riittävästi aikaa. Veroseuraamuksia on syytä miettiä etenkin, jos on tarkoitus muuttaa osakeyhtiö toiseksi yritysmuodoksi. Koska osakeyhtiö lopullisena yhtiömuotona purkautuu verotuksessa, välittömiltä veroseuraamuksilta ei todennäköisesti voida välttyä, vaikka yritysmuodon muutoksessa vaaditut toiminnallinen jatkuvuus, identtisyyden säilyminen ja tasejatkuvuus säilyisivätkin. Muutoksesta aiheutuu myös muunlaisia kustannuksia esimerkiksi hallinnollisia kustannuksia, kuten muissakin yritysmuodotissa.

Osakeyhtiön muuttaminen toiminimeksi on mahdollista, jos osakeyhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, joka asuu Euroopan talousalueella. Purkautuvan osakeyhtiön verotus toimitetaan viimeisen kerran verovuodelta, jonka aikana purkamisen tapahtuu. Osakeyhtiön purkautuessa sen omaisuuserät arvostetaan käypiin arvoihin, joista vähennetään niiden verotuksessa poistamattomat hankintamenot. Purkautumisessa muodostuva mahdollinen luovutusvoitto verotetaan kuten osakeyhtiön tulos yhteisöverokannan mukaan eli luovutusvoitosta yhtiö maksaa 20 % veroa.

Purkautuvan osakeyhtiön osakkaan katsotaan verotuksen kannalta vaihtavan osakkeet omaisuuseriin, jotka hän saa purkautuvasta yhtiöstä. Myös osakkaan saama jako-osa arvostetaan käypään arvoonsa. Mikäli jako-osa on suurempi kuin osakkeiden hankintameno syntyy luovutusvoittoa, joka on osakkaalle verotettavaa pääomatuloa. Huomioitavaa on, että osakeyhtiön vahvistetut tappiot ja mahdolliset käyttämättömät verojen hyvitykset eivät siirry toiminnan jatkajalle.

Koska osakeyhtiön muutos toiminimeksi on varsin hankala ja pitkälinen prosessi, kannattaa osakkaan pohtia myös muita vaihtoehtoja. Yksinkertaisempi ja

mahdollisesti myös edullisempi tapa olisi myydä osakeyhtiö varsinkin, jos toiminta on kannattavaa, ja aloittaa uusi pieni yritys, joka olisi toiminimi. Osakeyhtiön myynnin voi toteuttaa joko osakekaupalla tai liiketoimintakaupalla. Mikäli osakas haluaa kokonaan eroon yhtiöstä ja omistaa koko osakekannan, osakkeiden myynti on selkein tapa toteuttaa tämä. Tällöin myyjänä on osakas ja kaupan kohteena hänen omistamansa osakekanta. Kauppahinta maksetaan osakkaalle korvauksena saaduista osakkeista. Osakkeiden myynnistä saadusta luovutusvoitosta myyjä joutuu maksamaan veroja pääomatuloveroprosentin mukaan, siltä osin kuin kauppahinta ylittää osakkeiden hankintamenon. Yhtiön omistamien omaisuuserien omistaja ei osakekaupassa vaihdu, vaan ne säilyvät edelleen yhtiön omistuksessa.

Liiketoimintakaupassa myydään yrityksen liiketoiminta. Myyjänä on yritys, ja kauppahinta on yrityksen tuloa ja siitä verotetaan yritystä. Kauppahinta ei ole siis suoraan osakkaan käytössä, vaan se pitää jakaa osakkaalle esimerkiksi osinkoina. Liiketoimintakaupassa varat ja velat jäävät myyjälle ja myös itse yhtiö.

Ainoan osakkeenomistajan olisi mahdollista tehdä osakeyhtiöstä itselleen sijoitusyhtiö ja perustaa erillinen toiminimi pienimuotoisempaa liiketoimintaa varten. Esimerkiksi liiketoimintakaupan jälkeen osakkaalla olisi jäljellä yhtiö, jolla ei ole enää liiketoimintaa, ainoastaan jäljelle jäänyt varallisuus. Sijoitusyhtiöstä hän voisi nostaa pääomatuloja huojennettuina osinkoina. Verotuksellista hyötyä muodostuu, koska osakeyhtiön tulosta verotetaan kevyemmin kuin pääomatuloja. Toki asia ei ole aivan näin yksinkertainen ja sijoitusyhtiön hallinnointi vaatii jonkin verran työtä mutta sijoitusyhtiö olisi yksi vaihtoehto, mikäli voimavaroja riittää toiminimen liiketoiminnan lisäksi.

Opinnäytetyön tekeminen oli haastavaa, ei vain ajanpuutteen vuoksi mutta myös siksi, että materiaalia oli yllättävän vaikea löytää. Vaikka tutkimusaiheesta löytyy toisaalta erittäin hyvin tietoa ja käytännön ohjeitakin, niin epätavalliseen suuntaan toteutettuna yritysmuutos osoittautuikin varsin monimutkaiseksi etenkin verotuksen kannalta ja en onnistunut löytämään käytännön esimerkkejä aiheesta. Yritysmuodon muutos ei sinänsä ole mitenkään harvinaista ja on melko tavallista, että toiminimi muutetaan osakeyhtiöksi liiketoiminnan laajentuessa. Prosessi on nykyään entistä yksinkertaisempi, sillä alkupääomaakaan ei enää tarvita. Osakeyhtiön muuttaminen toiseksi yhtiömuodoksi onkin sitten huomattavasti

monimutkaisempaa ja aikaa vaativaa. Osakkeenomistajan kannalta voikin olla helpompaa ja halvempaa myydä yhtiö, mikäli se ei ole valmiiksi niin pieni, että siirtyminen toiminimeksi voisi sujua suhteellisen helposti ja kivuttomasti. Menestyvän ja useita työntekijöitä työllistävän yhtiön liiketoiminnan supistaminen ei ole aivan yksinkertainen prosessi ja vaikka liiketoiminnan supistaminen olisikin mahdollista, vaatisi se yrittäjältä runsaasti aikaa ja perehtyneisyyttä sekä asiantuntija-apua.

LÄHTEET

Ahola, K. 2020. Yhtiömuodon muutos – Milloin toiminimi kannattaa muuttaa osakeyhtiöksi? Tilitoimisto Mandaatti. Viitattu 20.2.2020 <https://mandaatti.fi/tag/yhtiömuodon-muutos-fi/>.

Alhola, K. 2016a. Eri yritysmuotojen verotuksellisia erityispiirteitä. Tilisanomat 2/2016.

Alhola, K. 2016b. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus, osa 2. Tilisanomat 3/2016.

Alhola, K. 2016c. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus, osa 3. Tilisanomat 4/2016.

Alhola, K. 2016d. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus pidemmällä aikavälillä. Tilisanomat 5/2016.

Futuredu Oy 2021. Yritysmuodot. Viitattu 27.1.2021 <https://yritä.fi/yritysmuodot>.

Heikkinen, J. 2020. Kannattaako muuttaa toiminimi osakeyhtiöksi? Rantalainen 21.9.2020. Viitattu 27.9.2020 <https://www.rantalainen.fi/kannattaako-toiminimi-muuttaa-osakeyhtioksi/>.

Holopainen, T. 2018. yrityksen perustamisopas 2018: käytännön perustamistoimet. 27. uud. p. Espoo: Asiatieto.

Honkamäki, T. & Pennanen, M. 2010. Yritysjärjestelyjen käsikirja – kirjanpito, verotus ja yhtiöoikeus. Helsinki: WSOYpro.

Immonen, R. 2014. Yritysjärjestelyt. Helsinki: Talentum Media Oy.

Järvenoja, M. 2007. Osakeyhtiön muuttaminen yksityisliikkeeksi tai henkilöyhtiöksi. Tilisanomat 4/2007.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2011. Pk-yrityksen verosuunnittelu. Helsinki: WSOY-pro.

Ojala, I. 2017a. Verokoulu osa 3: Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus. Tilisanomat 4/2017.

Ojala, I. 2017b. Verokoulu osa 5: Osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan verotus. Tilisanomat 6/2017.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Finlex 2019. Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 8.3.2020 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1L2>.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2019. Osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö ja keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö: Vaatimus osakepääomasta poistuu 1.7.2019. Viitattu

8.3.2020 https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/osakeyhtion_asunto-osakeyhtion_ ja_ keskinaisen_ kiinteistoosakeyhtion_ osakepaaomavaatimus_poistuu_1.7.2019.html.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2020. Osakeyhtiön muuttaminen yksityiseksi elinkeinonharjoittajaksi. Viitattu 3.9.2020 <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/yritysmuodonmuutos/yeh.html>.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2021a. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Viitattu 30.2.2021 <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2021b. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ("toiminimen") perustamisilmoitus. Viitattu 30.2.2021 <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>.

Patentti- ja rekisterihallitus. 2021c. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Viitattu 30.2.2021 <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>.

Suomen Yrittäjät. 2019a. Toiminimi eli yksityinen elinkeinon harjoittaja. Viitattu 22.11.2019 <https://www.yrittajat.fi/yrityksen-abc/perustieto-yritysjyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/toiminimi-eli-yksityinen>.

Suomen Yrittäjät. 2019b. Osakeyhtiö. Viitattu 22.11.2019 <https://www.yrittajat.fi/yrityksen-abc/perustieto-yritysjyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#>.

Suomen Yrittäjät. 2019c. Oy vai T:mi? Yritysmuodon vaihtaminen helpottuu – Itselle sopivin vaihtoehto kannattaa harkita tarkkaan. Viitattu 8.9.2019 <https://www.yrittajat.fi/uutiset/606114-oy-vai-tmi-yritysmuodon-vaihtaminen-helppottuu-itselle-sopivin-vaihtoehto-kannattaa#a7ad1975>.

Taloushallintoliitto. 2018. Kirjanpidon ABC. Viitattu 30.3.2020 <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc>.

Toiminimilaki 128/1979. Finlex 2018, ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 26.11.2018 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=toiminimilaki>

Tomperi, S. 2017. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki. WSOY.

UKKO Pro. 2019. Toiminimi osakeyhtiöksi – Milloin muutos kannattaa? Viitattu 8.9.2019 <https://www.ukkopro.fi/milloin-toiminimi-kannattaa-vaihtaa-osakeyhtioksi/>.

Verohallinto. 2016. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan elinkeinotoiminnan nettovarallisuus tuloverotuksessa. Viitattu 20.11.2018 https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48564/liikkeen_ ja_ ammatinharjoittajan_ elinkei/#2.3-elinkeinoiminnan-palkat-nettovarallisuuden-lis%C3%A4n%C3%A4.

Verohallinto. 2018. Kirjanpito, tilikausi, verokausi. Viitattu 22.11.2018 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/perustaminen-ja-muutokset/uusi-yritys/kirjanpito-tilikausi-verokausi/>.

Verohallinto. 2020a. Tappiot – liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Viitattu 26.01.2020 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammattiharjoittaja/tappiot/>. Verohallinto. 2020b. Elinkeinotoiminnan tulos ja sen jakaminen ansiotuloksi ja pääomatuloksi – liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Viitattu 26.01.2020 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammattiharjoittaja/nettovarallisuus/>.

Verohallinto. 2020c. Eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen. Viitattu 23.10.2020 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/77302/eraiden-yhteisöjen-tulolähdejaon-poistaminen2/>.

Verohallinto. 2020d. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Viitattu 26.1.2020 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhtiöksi2/#4-tuloverolain-24-§:n-soveltumisen-edellytykset>.

Verohallinto. 2020e. Yritysmuodon muutos – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 16.2.2020 https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/perustaminen-ja-muutokset/muutokset_toiminnassa/yritysmuodon-muutos/.

Verohallinto. 2020f. Osakeyhtiön purkautuminen verotuksessa. Viitattu 26.11.2020 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60312/osakeyhtiön-purkautuminen-verotuksessa2/>.

Verohallinto. 2021a. Pienen yrityksen alv – vähäinen liiketoiminta on arvonlisäverotonta. Viitattu 22.1.2021 https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisävero/vähäinen_liiketoiminta_on_arvonlisävero/.

Verohallinto. 2021b. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Viitattu 14.3.2021 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/osakeyhtiö-ja-osuuskunta/tuloverotus/>.

Verohallinto. 2021c. Vahvistettujen tappioiden vähentäminen – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 14.3.2021 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/osakeyhtiö-ja-osuuskunta/vahvistettujen-tappioiden-vähentäminen--osakeyhtiö-ja-osuuskunta/>.

Verohallinto. 2021d. Osinkotulojen verotus. Viitattu 10.3.2021 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus3/>.

Veronmaksajat. 2019. Palkansaajan tuloverolaskuri 2019. Viitattu 18.9.2019 <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskurit/palkansaajan-tuloverolaskuri-2019/#9406c784>.

LIITTEET

Liite 1. Tase

Liite 1

	TASE	
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	519 749,62	530 067,24
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	519 749,62	530 067,24
Pysyvät vastaavat yhteensä		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	210 104,48	497 876,38
Muut saamiset	4 305,16	566,40
Siirtosaamiset	0,00	56 470,58
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	214 409,64	554 913,36
Rahoitusarvopaperit	245 999,22	231 900,81
Rahat ja pankkisaamiset	786 412,97	403 546,13
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 246 821,83	1 190 360,30
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 766 571,45	1 720 427,54
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	16 000,00	16 000,00
Edellisten tilikaudien voitto (tappio)	870 767,84	720 990,36
Tilikauden tulos	195 241,69	226 777,48
Oma pääoma yhteensä	1 082 009,53	963 767,84
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	349 086,47	331 591,81
Pitkäaikaine vieras pääoma yhteensä	349 086,47	331 591,81
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	144 432,81	124 404,69
Ostovelat	81 168,19	168 077,70
Laskennalliset verovelat	21 631,34	
Muut velat	87 919,15	125 854,16
Siirtovelat	323,96	6 731,34
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	335 475,45	425 067,89
Vieras pääoma yhteensä	684 561,92	756 659,70
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 766 571,45	1 720 427,54